

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia polska

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

Data przeprowadzenia wizytacji: 2-3.03.2021

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	30
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	34
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	38
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	43
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	49
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	52
Zalecenia	54
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	55
5. Załączniki:	56
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	56

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspert PKA
2. dr hab. Magdalena Hawrysz, ekspert PKA
3. mgr Beata Opala, ekspert PKA ds. pracodawców
4. mgr Maciej Bień, ekspert PKA ds. studentów
5. mgr inż. Agnieszka Kaczmarek-Kacprzak, sekretarz ZO PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Oceny kierunku filologia polska na Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie (PWSZ) dokonano z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2020/2021 – I kwartał 2021. Wizytację przygotowano i przeprowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą, przy czym odbyła się ona z wykorzystaniem technik komunikowania się na odległość. Podczas wizytacji zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej odbył spotkania:

- z przedstawicielami władz Uczelni i z władzami Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów,
- z autorami raportu samooceny i z osobami odpowiedzialnymi za zapewnienie jakości kształcenia,
- ze studentami ocenianego kierunku,
- z nauczycielami akademickimi ocenianego kierunku,
- z koordynatorem programu Erasmus +,
- z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego,
- pełnomocnikiem Rektora ds. osób niepełnosprawnych,
- opiekunem praktyk w Katedrze Filologii Polskiej,
- Kierownikiem Działu Współpracy z Zagranicą PWSZ.

Zespół oceniający dokonał oceny prac dyplomowych, prac etapowych oraz przedłożonej dokumentacji. Zweryfikowano stan infrastruktury PWSZ dostępnej dla studentów kierunku filologia polska za pomocą przedłożonej dokumentacji uzupełnionej o spotkanie z przedstawicielem biblioteki oraz pracownikami jednostki. Zespół oceniający dokonał hospitacji wybranych zajęć.

Ocena jest kolejną oceną programową PKA. Poprzednia ocena programowa zakończyła się wydaniem przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwałą nr 574/2015 z dnia 2 lipca 2015 r. oceny pozytywnej.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	- językoznawstwo – 78% - literaturoznawstwo -22%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów i 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	420 godzin i 16 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność twórcze pisanstwo - specjalność nauczycielska - specjalność menedżer i animator kultury - specjalność komunikowanie medialne - słowo, tekst i obraz	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	67	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	W zależności od specjalności od 2471 do 2501 h	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	W zależności od specjalności od 97,66 do 99 ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	W zależności od specjalności od 160,96 do 165,36 ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	78 ECTS	

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	- językoznastwo – 86% - literaturoznastwa -14%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry i 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	210 godzin i 14 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność język obcy w praktyce zawodowej - specjalność twórcze pisarstwo - specjalność menedżer i animator kultury - specjalność komunikowanie wizerunkowe: promocja, reklama i public relations - specjalność nauczycielska	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	9	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	W zależności od specjalności od 1119 do 1194 godzin	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	W zależności od specjalności od 59,88 do 60,59 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	W zależności od specjalności od 113,92 do 114,36 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	71	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia polska w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie obejmują kształcenie w zakresie nauk humanistycznych w zakresie filologii polskiej, szczególną rolę przypisując dyscyplinie językoznawstwo i literaturoznawstwo. Przewidują przygotowanie do zawodu nauczyciela języka polskiego po ukończeniu specjalności nauczycielskiej. Sylwetka absolwenta studiów prowadzonych na profilu praktycznym nie wskazuje poza tym żadnych sektorów rynku, do pracy w których będzie przygotowany absolwent. Ogólnikowo założono w niej, że „Po ukończeniu wybranych specjalności na studiach I i II stopnia absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej w różnych instytucjach”, „w zmieniającej się rzeczywistości polskiego rynku pracy”, „potrafi w swoim środowisku pełnić rolę zarówno animatora, jak i popularyzatora dziedzictwa narodowego i kultury regionalnej”. Po części zatem cele i koncepcja kształcenia wiążą się z rolą językoznawstwa i literaturoznawstwa dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, w sposób niespecyficzny wiążąc się z kompetencjami charakterystycznymi dla kierunku filologia polska. W sumie stanowi to lukę w opracowaniu koncepcji kształcenia. W opisie koncepcji kształcenia znalazły się odniesienia do rynku lokalnego (Tarnów) i regionalnego, które nie znajdują odzwierciedlenia w koncepcji kształcenia i opisie sylwetki absolwenta. Bezzasadnie w uchwale rekrutacyjnej, określając kwalifikacje oraz uprawnienia zawodowe jakie uzyskuje absolwent kierunku, zapisano, że absolwent I stopnia specjalności nauczycielskiej „otrzymuje uprawnienia do podjęcia pracy jako nauczyciel języka polskiego i sprawowania funkcji wychowawcy klasowego w szkole podstawowej”, podczas gdy wedle standardu kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela takie uprawnienia uzyska dopiero po ukończeniu I i II stopnia studiów. Rekomenduje się doprecyzowanie opisu sylwetki absolwenta pod względem dookreślenia rynku pracy i zawodów, do których przygotowuje oceniany kierunek.

Koncepcja i cele kształcenia wpisują się w cele i strategię Uczelni. Odnoszą się również do przyjętej w Strategii z 2020 roku polityce jakości, wedle której Uczelnia „stosuje zasadę wysokiej jakości kształcenia i konkurencyjności programowo-dydaktycznej w tworzeniu oferty współpracy ze środowiskiem lokalnym, kierując się zasadą racjonalnego wydawania środków publicznych i doskonaleniem potencjału ekonomicznego, osobowego oraz organizacyjnego”. Koncepcja i cele kształcenia wpisują się w podkreślaną w strategiach misję Uczelni, którą jest współpraca ze środowiskiem lokalnym, i służą profesjonalnemu rozwojowi studenta, posiadającego wiedzę i umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne, które pozwolą mu na odnalezienie swojego miejsca na rynku pracy. Na poziomie koncepcji i celów kształcenia nie przewidziano nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, niemniej w związku z sytuacją pandemii COVID-19 w praktyce dydaktycznej uwzględniono te uwarunkowania i wprowadzono nauczanie zdalne.

Kierunek został przyporządkowany do dwóch dyscyplin: wiodącej – językoznawstwo i drugiej – literaturoznawstwo, co jest powiązane z prowadzoną w Uczelni działalnością badawczą, tak w zakresie językoznawstwa (gramatyka historyczna języka polskiego – leksykologia – leksykografia, etyka i estetyka słowa, dialektologia, socjolingwistyka, onomastyka, słownictwo tematyczne), jak i literaturoznawstwa (piśmiennictwo polskie lat 1864-1939, literatury w perspektywie kulturoznawczej, polska poezja współczesna, teoria literatury, literatura i sztuka wizualna,

komparatystyka literacka ze szczególnym uwzględnieniem kultury literackiej, artystycznej i filozoficznej Renesansu i Baroku). Jednakże koncepcja i cele kształcenia tylko po części mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany. Z analizy kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się wynika więc, że procentowe przyporządkowanie punktów ECTS do dyscyplin naukowych dla specjalności, zawarte w uchwalonych przez Senat Uczelni opisach kierunku studiów, nie odzwierciedla rzeczywistego odniesienia do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo. Koncepcja kształcenia na specjalnościach przewiduje przyporządkowanie punktów ECTS do dyscypliny językoznawstwo na poziomie 79-86%, co wskazuje na nadreprezentację tej dyscypliny i wobec teorii i historii literatury, podczas gdy obie są tak samo ważne w kształceniu polonistycznym i wszystkie są proporcjonalnie widoczne w koncepcji kształcenia, efektach uczenia się i programie studiów.

Absolwent filologii polskiej w PWSZ w Tarnowie zyskuje całościowe wykształcenie polonistyczne w dyscyplinach, do których kierunek został formalnie przypisany. Podczas studiów I stopnia dzięki zajęciom podstawowym i do wyboru jest wprowadzony w zagadnienia językoznawstwa, a następnie poznaje gramatykę opisową języka polskiego, by przejść do leksykologii, leksykografii, kultury języka, i zagadnień wiedzy o historii języka i stylistyki. W zakresie literaturoznawstwa studiuje literaturę dawną i europejską, na literaturze współczesnej kończąc. Podczas studiów II stopnia absolwent pogłębia kompetencje uzyskane w ramach studiów I stopnia, zaś w harmonogramie studiów nacisk położony został na kierunki badań lingwistycznych, rozwój polszczyzny, aż po zajęcia nastawione na praktyczne zastosowanie wiedzy, jak retoryka praktyczna, warsztaty pisanie. W zakresie literatury studiuje literaturę XIX-XXI wieku w aspekcie szerokiego kontekstu kulturowego. Koncepcja kształcenia zakłada również, że studenci studiów I i II stopnia nabywają wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które pozwalają im także na kontynuowanie nauki na studiach III stopnia. Zarazem koncepcja kształcenia w wystarczającym zakresie uwzględnia postęp w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej, jaką współcześnie podejmuje absolwent filologii polskiej, czego dowodzą zaproponowane studentom specjalności (wraz z przypisanymi im zajęciami i grupami zajęć), daleko wykraczające poza stereotypowe spojrzenie na rynek pracy dla absolwenta takiego kierunku. Obok specjalności nauczycielskiej, proponowanej tradycyjnie, w ofercie dydaktycznej znajdują się również następujące specjalności dla I stopnia: twórcze pisanie, menedżer i animator kultury, komunikowanie medialne – słowo, tekst i obraz; specjalności dla II stopnia: język obcy (angielski lub francuski lub niemiecki) w praktyce zawodowej, twórcze pisanie, menedżer i animator kultury, komunikowanie wizerunkowe: promocja, reklama i public relations. Zaspokajają one potrzeby rynku pracy w szkolnictwie, jak też zakresie PR i animacji kultury. Oferta specjalizacji kształtowana została przy niewielkim uwzględnieniu zmian zachodzących na rynku pracy, potwierdzanych przez informacje przekazywane przez Biuro Karier, Projektów i Współpracy PWSZ. Interesariusze wewnętrzni wpływają w niewielkim stopniu na kształt programu studiów, gdyż ich głos jest słuchany podczas zajęć organizacyjnych. Samorząd studencki zaś opiniuje zmiany w programach i harmonogramach studiów, dotyczące niekiedy również pojedynczych zajęć i grup zajęć. Ze strony interesariuszy zewnętrznych, zwłaszcza należących do Rady Interesariuszy Zewnętrznych WH, w minimalnym stopniu zaznacza się proces konsultacji programów studiów (wprowadzanie nowych, nowoczesnych zajęć) oraz sylabusów (proponowanie nowych tematów zajęć i treści kształcenia). Generalnie stwierdzono brak spotkań zespołu pracodawców z przedstawicielami uczelni, co przekłada się m.in. na niemożliwość kształtowania przez nich ocenianego kierunku studiów. Część podejmowanych przez uczelnię działań w zakresie kształtowania oferty specjalności w ramach kierunku następuje z pominięciem lub wbrew oczekiwaniom rynku pracy. Rekomenduje się więc wzmocnienie i urealnienie wpływu interesariuszy

wewnętrznych i zewnętrznych na koncepcję i cele kształcenia poprzez systematyczną ewaluację z aktywnym udziałem interesariuszy.

Efekty uczenia się tylko częściowo odpowiadają przyjętej koncepcji i celom kształcenia na filologii polskiej w PWSZ w Tarnowie. Niezgodne z koncepcją kształcenia jest to, że efekty kierunkowe dla I i II stopnia zawierają na pierwszym miejscu wszystkie efekty uczenia się właściwe dla standardu kształcenia nauczycieli. Niezgodność w tym zakresie polega na tym, że według koncepcji kształcenia tarnowska filologia polska zamierza kształcić nie tylko nauczycieli, pozostawiając specjalność nauczycielską jako jedną do wyboru. W kwestii odniesień efektów uczenia się do dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, to zgodne są generalnie efekty uczenia się dla zajęć kierunkowych obowiązkowych, zajęć do wyboru i zajęć uzupełniających oraz dla zajęć w ramach specjalności dla I stopnia: twórcze pisanstwo, a także – częściowo dla zajęć na specjalności komunikowanie medialne – słowo, tekst i obraz. Dla II stopnia zgodne z dyscyplinami, do których przypisano kierunek są specjalności: twórcze pisanstwo, częściowo zgodne dla zajęć na specjalności komunikowanie wizerunkowe: promocja, reklama i public relations. Zajęcia na pozostałych specjalizacjach trudno przypisać do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo. W ograniczonym zakresie efekty uczenia się odnoszą się do tych dyscyplin efekty uczenia się dla I i II stopnia studiów, a obok nich wpisane są odniesienia do nauk o kulturze i religii, pedagogiki, nauk o komunikacji społecznej i mediach. Przykładowo – sięgając po pierwszoplanowe efekty uczenia się w kolejności zatwierdzonej uchwałami nr 72/2020 oraz 73/2020 Senatu Uczelni – w efekcie uczenia się FP1_W01 dla I stopnia i FP2_W01 dla II stopnia założono, że absolwent „ma [...] wiedzę polonistyczną w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, dydaktyki”. W efekcie uczenia się w zakresie umiejętności FP1_U02 zaplanowano, że absolwent „potrafi poznawać i określać cechy oraz potrzeby podmiotów-uczestników działań kulturalnych, edukacyjnych, medialnych [...]”; w FP1_U03 zapisano, że absolwent „potrafi samodzielnie gromadzić materiał teoretyczny i praktyczny niezbędny do opracowania i rozwiązania problemu badawczego z zakresu wybranej sfery działalności kulturalnej, edukacyjnej i medialnej [...]”; efekt w zakresie uczenia się dla II stopnia FP2_U01 głosi, że absolwent „umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności zawodowe w sposób zorientowany na zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”. Zatem efekty uczenia się przyjęte dla zajęć lub grup zajęć nie w pełni mieszczą się w koncepcji i celach kształcenia na ocenianym kierunku. Rekomenduje się więc zharmonizowanie efektów uczenia się z przyjętą koncepcją i celami kształcenia w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany.

Efekty uczenia się dla specjalności nauczycielskiej na studiach I i II stopnia są zgodne z ogólnymi i szczegółowymi efektami uczenia się zawartymi w standardzie kształcenia nauczycieli określonymi standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Efekty uczenia się dla I stopnia nie odpowiadają poziomowi 6 PRK. Brak na przykład zaawansowanego stopnia wiedzy w zakresie efektów kierunkowych, podczas gdy np. pierwszy efekt (FP1_W01) wskazuje jedynie na uporządkowanie wiedzy, głosząc, że absolwent „ma uporządkowaną zorientowaną specjalistycznie, sfunkcjonalizowaną wiedzę polonistyczną w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, dydaktyki, odpowiadającą wybranym specjalnościom [...]”. W efekcie FP1_W09 z kolei ujawnia, że absolwent posiada jedynie „wystarczającą wiedzę” zamiast stopnia zaawansowanego: „ma wystarczającą wiedzę przedmiotową, metodologiczną i metodyczną w wybranym zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa lub innych pokrewnych/pomocniczych”. Natomiast zaawansowanie wiedzy pojawia się w efekcie o numerze FP1_W06, dotyczącym dyscyplin, do których ten kierunek nie został przypisany – nauk o kulturze i religii oraz nauk o komunikacji

społecznej i mediach: „ma zaawansowaną wiedzę o kulturze, jej głównych odmianach, obiegach i mediach [...]”. Brak również odniesienia do umiejętności rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów, a poprzestano na problemach prostych, jak w FP1_W09: „ma [...] wiedzę [...] niezbędną do samodzielnej realizacji prostego zadania badawczego lub projektu zorientowanego na zastosowanie praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej, edukacyjnej, medialnej”. Efekty uczenia się dla II stopnia częściowo odpowiadają poziomowi 7 PRK. Brak na przykład odniesienia do umiejętności złożonych i nietypowych problemów oraz brak innowacyjnego podejścia do rozwiązywania tych problemów. W efektach uczenia się przypisanych do zajęć w aktualnych sylabusach brak pogłębionego stopnia wiedzy, a jest wiedza „szczegółowa” (np. zajęcia lokalny produkt kulturowy, turystyka kulturowa, organizacja sektora III, zarządzanie instytucjami kultury), a zamiast stopnia zaawansowanego jest wiedza „uporządkowana” (np. poetyka, nowe przypadki języka - tweety, lajki, powiadomki), „podstawowa” (np. analiza lingwistyczna tekstu). „aktualna” (np. copywriting, komunikowanie medialne - słowo, tekst i obraz) czy „orientuje się w ogólnej tematyce opcji” (dla tzw. opcji z zakresu dydaktyki, opcji językoznawczej, opcji literaturoznawczej, opcji kulturoznawczej). Brak w efektach kierunkowych I i II stopnia dotyczących filologii polskiej odniesienia do wykorzystywania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (pojawiają się w efektach skopiowanych ze standardu kształcenia nauczycieli), zaś w odniesieniu do poszczególnych zajęć pojawiają się sporadycznie (np. II stopień, zajęcia tendencje we współczesnej kulturze na specjalizacji; praktyka zawodowa na I stopniu). Efekty uczenia się przewidziane do osiągnięcia w ramach zajęć odzwierciedlają zatem niedostosowanie efektów kierunkowych do odpowiednich poziomów PRK.

Nastawienie na umiejętności praktyczne przejawia się w kierunkowych efektach uczenia się z zakresu umiejętności. Ujawniają one wyłącznie deklaratywne nastawienie na przygotowanie studenta do pracy zawodowej także w efektach dotyczących wiedzy: np. wedle efektów kierunkowych dla I stopnia wiedza ma być „zorientowana na zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”, a student ma wykorzystywać informacje „w sposób zorientowany na zastosowania”; w efektach dla II stopnia znajdują się odwołania do przedsiębiorczości i działalności zawodowej. Efekty dotyczące umiejętności pokazują jednak nastawienie raczej na działalność badawczą niż zawodową – wskazują na to na przykład efekty uczenia się dla I stopnia: FP1_U01 „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów w sposób zorientowany na zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”, FP1_U03 „potrafi samodzielnie gromadzić materiał teoretyczny i praktyczny niezbędny do opracowania i rozwiązania problemu badawczego z zakresu wybranej sfery działalności kulturalnej, edukacyjnej i medialnej, dobrać metody i narzędzia badawcze, opracować i zaprezentować wyniki swoich badań”. Efekty uczenia się dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie przewidują kształcenia w zakresie praktycznych umiejętności związanych z przewidywanymi w koncepcji kształcenia rolami zawodowymi. Na przykład dla zajęć *literatura pozytywizmu i Młodej Polski* przewidziano następujące efekty uczenia się dotyczące umiejętności: „wyjaśnia wybrane zjawiska charakterystyczne dla literatury polskiej i powszechnej okresu pozytywizmu i Młodej Polski w związku z przemianami historycznymi, społecznymi, światopoglądowymi i estetycznymi”, „analizuje i interpretuje wybrane utwory charakterystyczne dla kultury lat 1864-1918 w zróżnicowanych kontekstach literackich i nieliterackich”, „potrafi przygotować spójną wypowiedź na określony temat”. Badawczo nachylony charakter tych umiejętności podkreślony został w opisie treści zajęć ćwiczeniowych: „Ćwiczenia pozostają w ścisłym związku z wykładami z literatury pozytywizmu i Młodej Polski, przy czym zajęcia poświęcone są analizie i interpretacji konkretnych dzieł literackich decydujących o obrazie kultury polskiej lat 1864-1918. Lektura taka ma nie tylko eksponować wybrane ujęcia historycznoliterackie, lecz także skłaniać do

poszukiwania aktualnych znaczeń tych utworów”. Oszacowano zarazem, że z 8 punktów ECTS dla tych zajęć 5,7 punktów ECTS zaliczone zostanie do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Problem ten powtarza się notorycznie w zakresie przedmiotów kierunkowych. Tymczasem nie są to umiejętności praktyczne, nastawione na przygotowanie absolwenta do funkcjonowania na rynku pracy, ale badawcze, właściwe dla profilu ogólnoakademickiego. Mogą one co najwyżej być uznane za umiejętności niezbędne w zawodzie nauczyciela języka polskiego i zaliczone do tzw. przygotowania merytorycznego w myśl standardu kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela.

Efekty uczenia w niewystarczającym stopniu dotyczą umiejętności specyficznych dla przyjętej koncepcji kształcenia, na przykład dla I stopnia są to efekty: FP1_U02 „potrafi poznawać i określać cechy oraz potrzeby podmiotów-uczestników działań kulturalnych, edukacyjnych, medialnych, inspirować, stosować diagnozowanie w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; potrafi wchodzić w role podwładnego i przełożonego w obrębie grup społecznych i kierować nimi”; FP1_U07 „potrafi ocenić przydatność różnorodnych metod, narzędzi, procedur, dobrych praktyk do realizacji zadań i rozwiązywania problemów w wybranej dziedzinie kultury, działalności edukacyjnej i medialnej oraz wybrać i zastosować właściwy sposób postępowania”. W sylabusach zajęć generalnie przyjęto, że nie określa się typu efektu uczenia się dla prowadzonych przez nich zajęć, przez co nie jest możliwe stwierdzenie, ile efektów dotyczących umiejętności przewidzieli do osiągnięcia przez studentów, jak też – które to są efekty. W formatkach sylabusu jest co prawda rubryka „Kod efektu dla kierunku studiów”, ale wpisane przez nauczycieli tu kody niczego nie objaśniają, bo bywają wpisane nieprecyzyjnie. Przykładem jest zapis „6. ma podstawową wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach kultury” w sylabusie zajęć zarządzanie instytucjami kultury: ten efekt, sformułowany w kategorii wiedza, a przypisany został do kierunkowego efektu FP2_U10 dotyczącego umiejętności. Jeżeli zarazem pojawia się aspekt umiejętności praktycznych, to efekty uczenia się I i II stopnia odnoszą się albo do kwestii badawczych zamiast praktycznych, dominujących dla profilu praktycznego, a także – do innych dyscyplin, niż te, do których kierunek jest przyporządkowany: np. do „zastosowań praktycznych w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”, nie zaś ściśle do językoznawstwa i literaturoznawstwa czy filologii polskiej. Podsumowując, rekomenduje się dostosowanie efektów uczenia się do profilu praktycznego studiów zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia.

Zdarzają się przypadki, że założone dla zajęć efekty uczenia się nie mają związku z efektem kierunkowym, do którego w sylabusie je odniesiono. Na przykład w sylabusie zajęć literatura XIX i XX wieku i jej konteksty efekt w brzmieniu: „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów w sposób zorientowany na zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej” został odniesiony do efektu kierunkowego FP2_U01, który brzmi: „umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności zawodowe w sposób zorientowany na zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”. A więc nie widać bezpośredniego związku między tymi zapisami w ich pierwszej, kluczowej części; efekt z sylabusu nie odzwierciedla też specyfiki zajęć. Rekomenduje się dostosowanie efektów uczenia się dla zajęć do ogólnych efektów uczenia się sformułowanych na poziomie kierunku.

W przypadku lektoratów pojawia się tylko jeden efekt uczenia się, np. na I stopniu – „potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ”, podczas gdy w ramach zajęć takiego typu są kształtowane też szczegółowsze umiejętności, wiedza, kompetencje społeczne. Rekomenduje się uzupełnienie sylabusów lektoratów o kolejne efekty uczenia, wynikające celów i koncepcji kształcenia.

Efekty uczenia się w ramach zajęć zaliczonych przez Uczelnię do zajęcia lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wskazują na niewielki stopień ich wymiaru praktycznego. Są to, co prawda, zajęcia co do formy określone przez Uczelnię jako „ćwiczenia praktyczne”, jednak osiągnięte w ich wyniku efekty uczenia się nie uwzględniają umiejętności właściwych dla działalności zawodowej wskazanej w koncepcji kształcenia. Na przykład dla zajęć kierunkowych literatura romantyzmu na I stopniu zaplanowano jako zajęcia kształtujące umiejętności praktycznie następujące efekty uczenia się: FP1_U01 „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów”, FP1_U11 „umie merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski”. Umiejętności te nie są wystarczająco specyficzne na profilu praktycznego.

Efekty uczenia się, zaplanowane do osiągnięcia w wyniku realizacji zajęć w ramach specjalności, w niewielkim stopniu odnoszą się do konkretnych umiejętności praktycznych specyficznych dla danej dziedziny. Na przykład na specjalności komunikowanie wizerunkowe – promocja, reklama i public relations na II stopniu dla zajęć -e-marketing założono trzy efekt wskazujące na umiejętności, ale żaden z nich nie jest specyficzny dla zajęć, ani nie uszczegółowia efektów kierunkowych: „3. ma pogłębione umiejętności organizacyjne umożliwiające planowanie i realizację oryginalnych zadań z zakresu działalności zawodowej”, „4. potrafi stosować przepisy prawa odnoszącego się do instytucji kultury i edukacji oraz mediów, w szczególności prawa autorskiego i związanego z zarządzaniem własnością intelektualną”, „5. umie wyszukiwać informacje na temat możliwości pozyskiwania środków na działalność instytucji kultury, edukacji i mediów”. Zajęcia tendencje we współczesnej kulturze oferowane na specjalności menedżer i animator kultury mają zaplanowane dwa efekty uczenia się dotyczące umiejętności i są to: „2. gromadzi, wartościuje, selekcjonuje i scala wiedzę na temat współczesnej kultury przy wykorzystaniu technologii informatycznych”, „3. wymienia i identyfikuje główne tendencje we współczesnej kulturze”. W sumie zaplanowane efekty uczenia się w niewielkim stopniu konkretyzują sposób i zakres praktycznego zastosowania wiedzy w działalności zawodowej związanej z potencjalnym rynkiem pracy, co potwierdzają pracodawcy, stwierdzający nieprzygotowanie absolwentów do działalności zawodowej. Przyjęta zatem przez Uczelnię liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne jest w obecnym wymiarze zawyżona i wymaga ponownego przeliczenia, gdyż z pewnością nie kształtuje się na deklarowanym w Raporcie samooceny poziomie około 88% dla I stopnia i 95% dla II stopnia.

W zestawie kierunkowych efektów uczenia się podkreślone jest zaangażowanie w kształtowanie kompetencji służących podejmowaniu zobowiązań społecznych, działań na rzecz społeczności, inicjowania i realizacji różnego typu projektów w sposób odpowiedzialny i przedsiębiorczy: „jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, inicjowania i współorganizowania działań na rzecz interesu publicznego w równowadze etyki z pragmatyką oraz myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy”, co generalnie znajduje odzwierciedlenie również w efektach uczenia się założonych dla zajęć lub grup zajęć. Zostały również uwzględnione efekty dotyczące komunikowania się w języku obcym, absolwent I stopnia filologii polskiej zyskuje umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 ESOKJ (FP2_U13), zaś absolwent II stopnia – na poziomie B2+ ESOKJ (FP1_U13).

Efekty kierunkowe nie są możliwe do osiągnięcia dlatego, że włączono do nich efekty określone w standardzie kształcenia nauczycieli, a także wpisano w nie w formie koniunkcji efekty uczenia się na wszystkich specjalnościach (np. w FP2_U01 „zastosowania praktyczne w kulturze, działalności edukacyjnej i medialnej”), podczas gdy student wybiera tylko jedną specjalność i osiągnie efekty uczenia się albo przydatne w działalności kulturalnej, albo nauczycielskiej, albo w mediach.

Rekomenduje się dostosowanie kierunkowych efekty uczenia się do przyjętej koncepcji i celów kształcenia.

Dość często efekty przedmiotowe są powtórzeniem efektów kierunkowych, bez zaznaczenia specyfiki danych zajęć np. zajęć z I stopnia: „przestrzega zasad prawa autorskiego w tekstach własnych”, „dbając o dorobek i tradycje zawodu uczestniczy w różnych formach życia kulturalnego i potrafi oceniać je z perspektywy wartości”, „w kontekście dylematów współczesnej cywilizacji zna i rozumie podstawowe koncepcje filozoficzne i estetyczne, ich założenia i wpływ na rozwój kultury, języka i literatury polskiej, i traktuje je jako kontekst do rozwiązania określonego problemu badawczego” (np. zajęcia teatr i twórca, formy językowe gatunków dziennikarskich, stylistyka dziennikarska, twórca a własność intelektualna).

Tak sformułowane efekty uczenia się uniemożliwiają ich osiągnięcie jak też stworzenie klarownego systemu ich weryfikacji. W sumie, wobec licznych nieprawidłowości w opisie kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się, rekomenduje się ich niedoprecyzowanie, pełne odniesienie do odpowiedniego poziomu PRK, jednoznaczne przyporządkowanie do profilu praktycznego oraz określenie w sylabusach typów efektów (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) oraz szczegółowsze ich ujęcie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią Uczelni, jednakże nie mieszczą się w pełni w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których kierunek jest przyporządkowany oraz nie uwzględniają postępu w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku. Wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na koncepcję i cele kształcenia jest niewystarczający. Sylwetka absolwenta nie wskazuje sektorów rynku, do pracy w których jest przygotowany absolwent.

Efekty uczenia się nie odpowiadają w pełni przyjętej koncepcji i celom kształcenia na filologii polskiej w PWZS w Tarnowie. Efekty uczenia się dla specjalności nauczycielskiej na studiach I i II stopnia są zgodne z ogólnymi i szczegółowymi efektami uczenia się zawartymi w standardzie kształcenia nauczycieli określonymi w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z dnia 2020 poz. 726).

Efekty uczenia się dla I stopnia nie odpowiadają poziomowi 6 PRK, zaś na II stopniu – nie odpowiadają poziomowi 7 PRK pod względem stopnia zaawansowania wiedzy, umiejętności rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów, innowacyjnego podejścia do rozwiązywania tych problemów oraz wykorzystywania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Efekty uczenia się, tak kierunku, jak i specjalności, nie są dostosowane do profilu praktycznego studiów. Założone dla wielu zajęć efekty uczenia się nie mają związku z efektem kierunkowym, do którego w sylabusie je odniesiono. Efekty kierunkowe w sylabusach często nie odzwierciedlają też specyfiki zajęć lub grup zajęć. W przypadku lektoratów w sylabusie ujęto tylko jeden efekt uczenia się, dotyczący umiejętności posługiwania się językiem obcym na odpowiednim poziomie.

Efekty uczenia się w ramach zajęć zaliczonych przez Uczelnię do zajęcia lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wskazują na niewielki stopień ich wymiaru praktycznego. Aspekt umiejętności praktycznych odnosi się do kwestii badawczych zamiast praktycznych i często dotyczy umiejętności odnoszących się do innych dyscyplin, niż te, do których kierunek jest przyporządkowany.

Efekty kierunkowe nie są możliwe do osiągnięcia, ponieważ włączono do nich standardy kształcenia nauczycieli, a także wpisano w nie efekty uczenia się na wszystkich pozostałych specjalnościach, podczas gdy student może wybrać jedną z tych specjalności, więc osiągnie tylko część z kierunkowych efektów uczenia się.

1. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:
2. niewłaściwego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych;
3. niedostosowania efektów uczenia się do odpowiednich poziomów PRK;
4. niedostosowania efektów uczenia się do profilu praktycznego studiów;
5. niedostosowanie opisu kwalifikacji oraz uprawnień zawodowych, jakie uzyskuje absolwent specjalności nauczycielskiej, do standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się

1. przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z przyjętą koncepcją i celami kształcenia;
2. dostosowanie efektów uczenia się odpowiednio do poziomu 6. i 7. PRK;
3. sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć zaliczonych grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w sposób określający praktyczne umiejętności zawodowe właściwe dla zawodów objętych koncepcją kształcenia;
4. dostosowanie opisu kwalifikacji oraz uprawnień zawodowych, jakie uzyskuje absolwent I i II stopnia specjalności nauczycielskiej, do standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
5. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Harmonogram studiów, kolejność zajęć w planie studiów, wyodrębnienie modułów wraz z przypisanymi treściami programowymi zostały w sposób równomierny rozłożone w czasie trwania studiów. Harmonogram studiów w zakresie zajęć kierunkowych umożliwia realizację treści programowych na obu stopniach studiów. Treści i ich układ są w zasadzie dostosowane do przyjętych efektów uczenia się odpowiednio na obu poziomach kształcenia. W programie I stopnia przewidziano treści językoznawcze (w układzie problemowym) i literaturoznawcze (w układzie chronologicznym). Treści programowe w ramach bloków fakultatywnych, które przybierają praktyczny profil, są to seminaria dyplomowe w czterech wariantach dyscyplinowych: z zakresu dydaktyki, językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa. Treści te uzupełniają zajęcia skupione na zagadnieniach kultury, strategii komunikowania i zajęcia monograficzne w opcji do wyboru między językoznawczą, literaturoznawczą, kulturoznawczą i w zakresie dydaktyki. Podnoszeniu poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie językoznawstwa (układ problemowy) i literaturoznawstwa (układ chronologiczny), a także rozwijaniu kompetencji zawodowych służy układ treści w programie i planie studiów II stopnia. W układzie chronologicznym znalazły się tu zajęcia *historycznoliterackie*, podczas gdy pozostałe zaplanowano w układzie problemowym. Prócz seminariów magisterskich (propozycje dyscyplinowe: z zakresu dydaktyki, językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa), dopełnia te treści zestaw zajęć monograficznych w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa lub dydaktyki. Harmonogram włącza też zajęcia nastawione na rozwijanie kompetencji badawczych, np. na metodologię językoznawczą (np. *kierunki w lingwistyce*), mimo że kierunek prowadzony jest na profilu praktycznym. Na obu poziomach kształcenia wprowadzono treści programowe pogłębiające znajomość historii, kultury, specyfiki regionu, a także kształtujące umiejętności w zakresie języka obcego na poziomie B2 podczas studiów na I stopniu i na poziomie B2+ podczas studiów II stopnia. Treści programowe uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Odzwierciedlają działalność badawczą prowadzoną w Uczelni i współczesne kierunki badań językoznawstwa i historii i teorii literatury (choć jednocześnie zdarza się, że np. literatura podstawowa dla zajęć *creative writing* na I stopniu zawiera *Pismo Święte*, dzieła Horacego, Krasińskiego, Słowackiego, Mickiewicza, Gombrowicza itd., pomijając zupełnie literaturę *stricte* związaną z kreatywnym pisanie). Zajęcia językoznawcze nastawione są na aktualne zjawiska językowe i kulturowe, odnosząc się do polszczyzny XIX w., języka współczesnych wystąpień publicznych czy sztuk audiowizualnych i tekstów w internecie. W przypadku kilku zajęć lub grup zajęć obserwuje się przeładowanie treściami programowymi, co uniemożliwia ich pełną realizację. Są np. dla I stopnia studiów *historia filozofii*, *literatura po 1939 r.*, zaś dla II stopnia – *literatura XX i XXI wieku i jej konteksty*, *prawo autorskie* czy *seminaria magisterskie*, w których przypadku treści nastawione są na opanowanie dużej ilości wiedzy – a nie umiejętności, jak to powinno być dla studiów o profilu praktycznym – o szerokim z góry założonym zakresie, uniemożliwiając elastyczne dostosowanie treści do tematów prac dyplomowych. W przypadku innych zajęć, jak *kultura języka*, treści programowe są skoncentrowane na zagadnieniach wykraczających poza tę tematykę – nie widać nastawienia na problematykę kulturalnojęzykową. Na studiach II stopnia z myślą o absolwentach kierunków niefilologicznych powtarzane są treści na przykład z zakresu historii literatury, z jakimi zapoznawali się studenci na I stopniu. Nie stworzono zarazem żadnych rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych, które

pozwołyby studentom zrekrutowanym po innych studiach I stopnia niż filologia polska, uzupełnić wiedzę podstawową, a następnie odpowiednio ją zgłębić wraz ze studentami i absolwentami filologii polskiej I stopnia. Nie zapewniono również procedury uznawania efektów uczenia się osiągniętych na I stopniu w zakresie treści czy zajęć powtarzanych na II stopniu.

W ramach bloków fakultatywnych realizowane są treści programowe, stwarzające szansę na przygotowanie do działalności zawodowej pracy nauczyciela, menedżera i animatora kultury, komunikowania medialnego oraz twórczego pisarstwa, zaś na II stopniu: nauczyciela, tłumacza, menedżera i animatora kultury, specjalisty PR i twórczego pisarstwa. Program i harmonogram studiów skupiają się jednak na kształceniu wybranych umiejętności w ramach specjalności, nie w pełni odzwierciedlając aktualny stan praktyki zawodowej i nie wychodząc naprzeciw potrzebom zawodowego rynku pracy właściwego nie tylko dla absolwenta filologii polskiej, animatora kultury, absolwenta studiów dziennikarskich czy filologii obcej.

Merytorycznie uzasadniony jest układ zajęć w harmonogramie specjalności nauczycielskiej, obejmujących przygotowanie pedagogiczne, a w sumie z przedmiotami kierunkowymi – wypełnia wymagania standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Na I stopniu przewidziano 30 godzin *praktyki psychologiczno-pedagogicznej* oraz 390 godzin *praktyki zawodowej: praktyki nauczycielskiej*, na II stopniu odpowiednio – 30 i 180, co uwzględnia przewidzianą standardem liczbę godzin praktyki pedagogicznej, a znacznie przekracza liczbę godzin praktyki zawodowej oszacowanej na co najmniej 120 godzin. W zgodnym ze standardem wymiarze zostały ujęte zajęcia przygotowania merytorycznego, jak też z przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz podstaw dydaktyki i emisji głosu. Dydaktyka przedmiotu nauczania lub zajęć, w standardzie wynosząca 150 godzin, została podzielona w między studia I stopnia – 90 godzin i II stopnia – 120 godzin, dzięki czemu standard zostaje spełniony. W zakresie treści nauczania, na II stopniu rozwijane są umiejętności i pogłębianie wiedza zdobyta na I stopniu, stąd nowe zakresy treści i nowe zajęcia: np. *emisja głosu z elementami foniatryi, komunikacja dydaktyczna, warsztat tekstotwórczy ucznia*.

Harmonogram studiów na kierunku filologia polska w PWSZ w Tarnowie przewiduje udział zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia na poziomie połowy punktów ECTS i wynosi 97-99 na I stopniu i 59-60 na II stopniu (w zależności od specjalności), jest szczegółowo szacowany w sylabusach, i zmniejsza się równomiernie w harmonogramie studiów, co pozwala studentowi w ostatnim semestrze zająć się indywidualną pracą na seminarium dyplomowym oraz odbyciem praktyki zawodowej. Przewidziany na realizację zajęć i grup zajęć wymiar godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów z uwzględnieniem całkowitego nakładu pracy, oszacowanego punktami ECTS, umożliwia osiągnięcie zaplanowanych efektów uczenia się.

Zajęcia prowadzone są w kilku formach: wykłady, ćwiczenia praktyczne, seminaria, lektoraty i praktyka zawodowa. Formy wykładu stanowią na I stopniu 18,5-24% (w zależności od specjalności) ogólnej liczby godzin oraz 14-16% na II stopniu, przeważają więc formy aktywizujące przeważają nad wykładami, więc dobór form zajęć umożliwia kształtowanie umiejętności.

Harmonogram studiów filologia polska na PWSZ w Tarnowie umożliwia studentom elastyczne kształtowanie ścieżki zawodowej zgodnie z ich zainteresowaniami dzięki oferowanym specjalnościom, lektoratom, seminarium oraz blokowi zajęć fakultatywnych. Łącznie dla I stopnia liczba punktów ECTS przypisana przedmiotom do wyboru wynosi 43% punktów koniecznych do ukończenia studiów, zaś na II stopniu – 59%. Zajęcia fakultatywne na I stopniu to: *strategie negocjacyjne, strategie reklamowe,*

opcję (językoznawcza, kulturoznawcza, literaturoznawcza, z zakresu dydaktyki). Na II stopniu przewidziano jedynie tzw. opcję w 4 wariantach oraz wykład monograficzny w tych samych wariantach. Mimo że program studiów spełnia wymagania formalne, to Uczelnia nie zapewnia wszystkim studentom możliwości indywidualizacji ścieżki kształcenia, ponieważ o ich uruchomieniu decyduje liczba studentów, tak więc mniejszość musi podporządkować się woli większości. Ponadto, przyjęta zarządzeniem Rektora zasada, by proponować studentom jedno seminarium na roku, powoduje, *de facto* seminarium nie podlega wyborowi. W sumie nie zapewnia to studentom możliwości indywidualizacji ścieżki kształcenia.

PWSZ w Tarnowie deklaruje, że punktów ECTS dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne dla I stopnia przewidziano 160-165, zaś dla II stopnia – 114-116, co z naddatkiem spełnia wymagania stawiane przed studiami o profilu praktycznym. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Harmonogram realizacji studiów obejmuje zajęcia i grupy zajęć poświęcone kształceniu w zakresie znajomości dwóch języków obcych (do wyboru przez studenta), przy czym na studiach I stopnia uwzględnia konieczność uzyskania przez studentów poziomu B2 z zakresu nowożytnego języka obcego, zaś na studiach II stopnia – na poziomie B2+ ESOKJ. Lektoraty są jedynymi zajęciami prowadzonymi w języku obcym. W przypadku lektoratów, np. na I stopniu studiów. Uczelnia nie przedstawiła sylabusów lektoratów z II stopnia studiów. Dla zajęć w 2. i 3. semestrze I stopnia punktację ECTS oszacowano na 1 punkt, podczas gdy obejmują 30 godzin zajęć z udziałem nauczyciela i zaliczenie z oceną, a więc nie przewidziano czasu na przygotowanie się studenta do zajęć i zaliczeń. Zatem liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz całkowity nakład pracy oszacowany dla tych zajęć nie umożliwiają nabycia kompetencji językowych na poziomie B2. Rekomenduje się adekwatne naliczenie punktów ECTS dla lektoratów. Uczelnia wskazuje dla I stopnia 13 ECTS dla przedmiotu z nauk społecznych, a dla II stopnia – od 7 do 10 w zależności od specjalizacji. Zajęcia te realizowane są w ramach specjalizacji. Program studiów na wszystkich ścieżkach kształcenia zapewnia zatem minimum 5 ECTS w dziedzinie nauk społecznych.

Program studiów nie obejmuje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość, niemniej wobec sytuacji wywołanej przez pandemię COVID-19, wszystkie zajęcia są prowadzone w takiej formie.

Harmonogram realizacji programu specjalności nauczycielskiej obejmuje zajęcia na I i na II stopniu studiów, by w sumie absolwent po ukończeniu obu stopni uzyskał kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela. Zajęcia zostały rozmieszczone równomiernie, ich następstwo pozwala w harmonijny sposób uzyskiwać wiedzę, umiejętności, kompetencje społeczne i osiągać przez studentów efekty uczenia się. Sprzyjają temu również formy zajęć, wśród których wykłady są dopełniane tzw. ćwiczeniami praktycznymi. Nakład pracy studentów mierzony punktami ECTS podlega ogólnej przyjętej zasadzie 25 godzin odpowiadających jednemu punktowi ECTS i oszacowano go adekwatnie do wymagań określonych w standardzie kształcenia nauczycieli. Również w ramach przygotowania z zakresu psychologiczno-pedagogicznego zgodnie z wymaganiami 1/3 zajęć zintegrowana jest z realizacją praktyk zawodowych. W obecnym harmonogramie studiów nie określono liczby punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wśród metod dydaktycznych stosowanych w procesie nauczania

dominują tradycyjne, wyraźnie podawcze i odtwórcze sposoby prowadzenia zajęć – wykład, dyskusja dydaktyczna, praca z tekstem, referowanie danych, prezentacja multimedialna, pokaz, zaś metody nowsze reprezentowane są w bardzo znikomym wymiarze, np. metoda projektów czy burza mózgów stosowana jest tylko w przypadku kilku zajęć wyłącznie na studiach I stopnia: *edukacja kulturalna, sztuki audiowizualne i teksty w Sieci* oraz lektoraty języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego. Pojawia się niekiedy np. analiza przypadków, a ostatnio również często deklarowany jest e-learning, choć w rzeczywistości w stopniu podstawowym wykorzystywane są techniki uczenia na odległość. Jednokrotnie w ramach zajęć *edukacja kulturalna* zaplanowano wizyty w instytucjach kultury. Niekiedy metody prowadzenia zajęć mylone są z formami zajęć, np. „ćwiczenia przedmiotowe”, „konsultacje indywidualne”, „samodzielna praca studentów (samokształcenie)” (*reklama i copywriting*), „ćwiczenia praktyczne” (*mitologie i narracje (od starożytności do ponowoczesności)*). Często też w miejscu metod pojawiają się informacje odpowiadające raczej treściom programowym, np. „ćwiczenia praktyczne prowadzone na podstawie przygotowanych instrukcji (udostępnianych w sposób elektroniczny na platformie e-learning) z przykładami i zadaniami do samodzielnej realizacji” (*wizerunek w Internecie*), „tworzenie oraz prezentacja tekstów artystycznych i użytkowych” (*mitologie i narracje (od starożytności do ponowoczesności)*); „ćwiczenia praktyczne obejmujące analizę i interpretację zjawisk i prezentację praktycznych problemów z dziedziny stanowiącej przedmiot kursu, e-learning metody i techniki kształcenia na odległość” (*twórca a własność intelektualna*), „ćwiczenia praktyczne obejmujące analizę i interpretację zjawisk z zakresu emisji głosu” (*emisja głosu*). W praktyce dydaktycznej stosowane są w zasadzie metody klasyczne w wersjach mało nowoczesnych lub też prowadzone są innymi metodami niż zaplanowane w sylabusie (np. zajęcia emisji głosu), co nie umożliwia osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Metody dydaktyczne nie zawsze odpowiadają formie zajęć i ich praktycznemu ukierunkowaniu. Na przykład w formie laboratoriów i tzw. zajęć z technologii informacyjnych odbywają się na przykład zajęcia *kompetencje cyfrowe i e-narzędzia czy podstawy edytorstwa* oraz większość zajęć specjalności *komunikowanie wizerunkowe: promocja, reklama i public relations*. W formalnych zapisach w dokumentacji przeważają metody wymagające aktywności studentów oraz pozwalające na zindywidualizowanie ich kontaktu z nauczycielem lub osobą prowadzącą zajęcia. Zarazem hospitacja zajęć na uczelni i przegląd prac etapowych nie pozwalają na wskazanie specyfiki tzw. „ćwiczeń praktycznych”, wprowadzonych do sylabusów na ocenianym kierunku. Pod względem metod, form pracy i ich efektów nie różnią się one niczym od konwersatoriów i ćwiczeń charakterystycznych dla profilu ogólnoakademickiego, przeważają formy podawcze, opisowe, nieangażujące studentów. Brakuje form aktywizujących, projektowych, nastawionych na przygotowanie i prezentację autorskich rozwiązań problemów i zadań. Rekomenduje się wprowadzenie metod dydaktycznych, zapewniających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w zakresie przygotowania zawodowego.

Metody kształcenia stosowane podczas lektoratów języka obcego zapewniają uzyskanie kompetencji na poziomie B2 na studiach I stopnia i B2+ na studiach II stopnia dzięki temu, że są różnorodne (np. metody podające, praktyczne, aktywizujące, eksponujące; praca z tekstem, projekt, dyskusja dydaktyczna, case studies, burza mózgów, mapa myśli, wycieczka), nowoczesne, aktywizują studentów do pracy i umożliwiają bieżącą weryfikację efektów uczenia się.

Praktyki zawodowe są integralną częścią każdej specjalności na I i II stopniu studiów, obejmują od bieżącego roku studiów 390 godzin (16 ECTS) na I stopniu i 210 godzin (14 ECTS) na II stopniu. Na I stopniu praktyka została podzielona na 2 semestry, 5. i 6. w wymiarze 30 godzin (4 ECTS) i 360 godzin (12 ECTS). Na II stopniu student odbywa praktykę w semestrach 3. i 4. w wymiarze 60 godzin (4 ECTS)

i 150 godzin (10 ECTS). Wymiar praktyk jest niewystarczający dla profilu praktycznego, gdyż na I stopniu wynosi niecałe 2,5 miesiąca zamiast sześciu, zaś na II stopniu - niecałe półtora miesiąca zamiast trzech miesięcy.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są powiązane z efektami uczenia się i treściami przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć w ramach specjalności. Zapisano jednak w sylabusach praktyk dla I stopnia (np. specjalności *komunikowanie medialne...*), że student po ich odbyciu „ma podstawową wiedzę o nowych mediach komunikacyjnych i ich roli społeczno-kulturowej, zorientowaną na zastosowania praktyczne w działalności kulturalnej i animacyjnej; ma podstawową wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji związanych z wybraną sferą działalności medialnej, zorientowaną na zastosowania praktyczne, [...] potrafi w stopniu podstawowym wykorzystać narzędzia marketingowe i nowoczesne technologie w działalności medialnej”. Uwagę zwraca poziom „podstawowy” osiągniętych umiejętności oraz wyraźnie dominująca w sylabusach dla obu stopni wiedza nad umiejętnościami i kompetencjami, podczas gdy po zakończeniu studiów na profilu praktycznym umiejętności i kompetencje społeczne studenta powinny być bardziej zaawansowane. Efekty uczenia się sformułowane dla praktyk są zbyt ogólne (nie wskazano konkretnych umiejętności, które student ma nabyć), ich nabycie nie wymagałoby aż 420 godzin, które Uczelnia na nie zaplanowała.

Umiejscowienie praktyk w dwu ostatnich semestrach, czyli w końcowym etapie kształcenia po zajęciach kierunkowych i specjalizacyjnych, zapewnia dobre przygotowanie studentów do działań praktycznych. Kompetencje i doświadczenie opiekunów praktyk z ramienia instytucji umożliwiają prawidłową realizację praktyk, zaś infrastruktura i wyposażenie miejsce odbywania praktyk umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Praktyki są realizowane w instytucjach i organizacjach różnego typu i z różnych sektorów rynku, dzięki czemu pod tym względem student może osiągnąć przewidywane efekty uczenia się. Uczelnia nie dokonuje specyficznej dystrybucji miejsc praktyk adekwatnie do kierunku studiów, stąd podaje dla filologii polskiej bogatą listę placówek opiekuńczych i przedszkolnych, do pracy w których studia filologii polskiej nie przygotowują.

Przyporządkowana do praktyk zawodowych liczba punktów ECTS wzbudza zastrzeżenia, gdyż przewidziano za dużo godzin na samodzielne przygotowanie się do praktyk. Dla 60-godzinnych praktyk na I i II stopniu przypisano 4 ECTS, czyli przewidziano aż 60 godzin pracy własnej studenta w domu. Dla 150-godzinnych praktyk na II stopniu przewidziano 1 ECTS, czyli – 150 godzin pracy własnej studenta. Rekomenduje się korektę punktów ECTS przyporządkowanych do praktyk zawodowych.

Dla obu stopni studiów wskazano trzy te same sposoby weryfikacji wszystkich efektów uczenia się: „obserwacja wykonania zadań, wykonanie zadania, dokumentacja praktyki”, niezależnie czy są to umiejętności, czy kompetencje społeczne. Dokumenty służące weryfikacji efektów uczenia się w trakcie praktyk właściwie ujmują sposoby weryfikacji efektów uczenia się, a są nimi przede wszystkim karty oceny praktyk (cz. I – ocena dokonywana przez opiekuna z ramienia instytucji, a cz. II – z Uczelni), specyficzna dla każdej specjalności i stopnia studiów, kompatybilna z efektami uczenia się ujętymi w sylabusach praktyk, w zasadzie konkretnie i w miarę szczegółowo opisująca kolejne efekty uczenia się. Studenci wybierali praktyki w miejscach zapewniającym im osiągnięcie efektów uczenia się zgodnie ze studiowaną specjalnością. Nie można jednak dokonać oceny adekwatności czasu trwania i wykonywanych zadań do przyjętych efektów, bowiem dzienniki praktyk zawierają niekiedy ogólnikowe opisy tych działań (np. „realizowanie wyznaczonego zadania redakcyjnego”), przedłożone zaś przykładowe sprawozdanie z praktyki w gminnym ośrodku kultury (w ramach specjalności

Menedżer i animator kultury) nie wskazuje na żadne działania studenta wykonane w czasie praktyk, a jedynie przybliża kształt jednego z wydarzeń organizowanych przez GOK. Weryfikacji efektów służy również rozmowa nauczyciela ze studentem/studentami w ramach spotkania podsumowującego praktykę, w trakcie którego aktywizuje się studentów do zabierania głosu i wyrażania opinii o praktykach i osiągniętych umiejętnościach. Dokumenty Uczelni, poza dokumentami dotyczącymi praktyk na specjalności nauczycielskiej, nie wskazują na stosowanie procedur jakościowych w zakresie dobru opiekunów praktyk na miejscu w zakładzie pracy. Określono natomiast wymogi dotyczące uczelnianego opiekuna praktyk, którego rolą jest m.in. zaliczanie praktyki w kolejnych semestrach studiów. Wobec opiekunów w zakładzie pracy nie określono formalnych zasad doboru ani kryteriów, ani sposobu weryfikacji kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, jakie posiadają. Dobór jest więc przypadkowy.

Powyższe spostrzeżenia można odnieść także do infrastruktury i wyposażenia miejsc praktyk. Praktyki nauczycielskie odbywają się we współpracujących z Uczelnią szkołach, gdzie infrastruktura jest właściwa i typowa dla charakteru prowadzonej działalności i etapu/ etapów edukacyjnych. Jeśli chodzi o praktyki innych specjalności, to w zakładach pracy, o zróżnicowanym profilu i branży, infrastruktura nie jest w żaden sposób weryfikowana, a zapisy dokumentów dot. praktyk potwierdzają jedynie, że Uczelnia weryfikuje pracodawcę/ miejsce praktyk pod kątem możliwości osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się. Nie formułuje jednak wymogów dotyczących infrastruktury, w szczególności specjalistycznej, w miejscu pracy. Zwłaszcza w przypadku praktyki w formie zdalnej w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów uczenia się. Wprawdzie Uczelnia zastosowała w regulaminie praktyk zapis dot. właściwych warunków w miejscu pracy, ale nie ocenia zakładu pracy przed rozpoczęciem praktyki pod tym kątem. W efekcie, jedyną odpowiedzialną osobą pozostaje student, który ma możliwość zgłosić nieprawidłowości uczelnianemu opiekunowi, o ile jest w stanie samodzielnie ocenić prawidłowość wykorzystywanej podczas praktyki infrastruktury.

Dwa obowiązujące na Uczelni dokumenty regulują kompleksowo kwestie nadzoru nad praktykami i ich organizacji. Są to: Regulamin praktyk zawodowych PWSZ w Tarnowie (2019), a także stworzony na jego podstawie Kierunkowy regulamin praktyk zawodowych w Katedrze Filologii Polskiej na Wydziale Humanistycznym PWSZ w Tarnowie. Obejmują one zasady dotyczące: wskazywania osób odpowiedzialnych za organizację i nadzór nad praktykami, wraz z określeniem ich zadań, zakresu odpowiedzialności, reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranej przez studenta, warunki kwalifikowania na praktykę, reguły przeprowadzania hospitacji praktyk przez pracownika Uczelni, ogólnie zadania opiekunów praktyk z ramienia instytucji oraz zakres współpracy osób nadzorujących praktykę. Kryteria dotyczące miejsc odbywania praktyk zarysowane są ogólnie w Kierunkowym regulaminie: „Praktyki zawodowe odbywają się w instytucjach dostosowanych profilem do realizowanej przez studenta specjalności i umożliwiających realizację założonych efektów uczenia się określonych w programie praktyki zawodowej w ramach specjalności prowadzonych na kierunku filologia polska”. Właściwie zaplanowano udział opiekuna praktyk z ramienia instytucji poprzez oddanie mu pierwszoplanowej roli w ocenie efektów uczenia się osiągniętych przez studenta, co znalazło odzwierciedlenie w pierwszej części ankiety oceny praktyku, jak też – w prośbie o wypełnienie wystandaryzowanej dla wszystkich typów praktyk anonimowej ankiety z pytaniami zamkniętymi i otwartymi na temat przebiegu praktyki i oceny jej realizacji i organizacji.

Zgodnie z par. 13 pkt h Regulaminu Praktyk w PWSZ do obowiązków opiekuna praktyk z ramienia Uczelni należy weryfikacja i zatwierdzanie miejsc praktyk wskazanych przez studenta, jeśli nie skorzysta on z instytucji czy organizacji, z którą PWZS ma nawiązaną już współpracę.

Zgodnie z Kierunkowym regulaminem praktyk zawodowych w Katedrze Filologii Polskiej, ewaluacji praktyk w zakresie oceny efektów uczenia się oraz organizacji praktyk służą dwie ankiety: ankieta dla opiekuna praktyki z ramienia instytucji, w której była realizowana praktyka zawodowa oraz ankieta dla studenta kierunku filologia polska, studia I stopnia. Praktyka zawodowa podlega takiemu stałemu monitorowaniu od r. akad. 2019/2020. Formą ewaluacji praktyk jest również podsumowująca rozmowa ze studentami, jaką ma po zakończeniu praktyk przeprowadzić opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Pozyskane informacje są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu praktyk, co widać po dokumentacji praktyk z kolejnych kilku lat.

Praktyki w ramach specjalności nauczycielskiej I i II stopnia umiejscowione są odpowiednio w harmonogramie studiów, po przygotowaniu merytorycznym i psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym. Dla I stopnia studiów: *praktyka zawodowa: praktyka psychologiczno-pedagogiczna* w wymiarze 30 godzin (2 ECTS) w semestrze 5., zaś *praktyka zawodowa: praktyka nauczycielska* – w wymiarze 30 godzin w semestrze 5. i 360 godzin w semestrze 6. (14 ECTS). Dla II stopnia studiów: *praktyka zawodowa: praktyka psychologiczno-pedagogiczna* w wymiarze 30 godzin (2 ECTS) w semestrze 3., zaś *praktyka zawodowa: praktyka nauczycielska* – w wymiarze 30 godzin w semestrze 3. i 150 godzin w semestrze 4. (12 ECTS). Te liczby godzin dla tzw. praktyki nauczycielskiej wypełniają wymagania standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobór miejsc praktyk nauczycielskim, ich wymiar i termin realizacji jest właściwy i zgodny ze standardem kształcenia. Mierzony liczbą punktów ECTS i odnotowany w sylabusach praktyk czas pracy studentów został z zasady oszacowany odpowiednio i umożliwia osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, z wyjątkiem praktyki w 4. semestrze II stopnia, gdzie dla praktyk 150-godzinnych przypisano zbyt dużą liczbę godzin na pracę własną studenta - aż 210. Efekty uczenia się zaplanowano adekwatnie do efektów obowiązujących wg standardu, doprecyzowano zakres umiejętności, jakie ma osiągnąć student, zróżnicowano sposób weryfikacji w zależności od specyfiki danego efektu uczenia się. Proponowana przez Uczelnię lista szkół, w których studenci mogą odbyć praktyki jest na tyle szeroka i umożliwia odpowiedni dobór miejsca praktyk. Zapewnia to również powierzenie opieki nad praktykantem osobie o odpowiednich kompetencjach. Rekomenduje się adekwatne oszacowanie punktacji ECTS dla praktyk nauczycielskich.

Zasady organizacji i przeprowadzania praktyk pedagogicznych są regulowane wspólnym dla innych specjalności Kierunkowym regulaminem praktyk, który w niewielkim stopniu uwzględnia specyfikę kształcenia nauczycieli. Dlatego rekomenduje się stworzenie regulaminu dedykowanego praktykom nauczycielskim

Harmonogram zajęć stwarza szansę na zachowanie zasad higieny procesu nauczania i umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. W każdym zajęciu rozłożono równomiernie, w ostatnim semestrze pozostawiając czas na praktyki i pisanie pracy dyplomowej. Niektóre dni w semestralnych rozkładach zajęć są jednak przeciążone zajęciami (np. 4 zajęcia półtoragodzinne i jedno 45-minutowe), niemniej zaplanowano między nimi przerwy na regenerację. Studenci pozytywnie odnoszą się do tygodniowych rozkładów zajęć, harmonogramu sesji. Doceniają też dostęp do nauczycieli akademickich w dobie pandemii w formie konsultacji za pomocą komunikatorów internetowych i mailowo, podczas których studenci otrzymują informacje zwrotne i otrzymują pomoc w razie pytań dotyczących procesu dydaktycznego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe i ich układ są dostosowane do przyjętych efektów uczenia się odpowiednio na obu poziomach kształcenia, są też zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Odpowiadają też prowadzonej w Uczelni działalności naukowej w tych dyscyplinach. W przypadku kilku zajęć lub grup zajęć obserwuje się przeładowanie treściami programowymi, zwłaszcza dotyczącymi wiedzy, co uniemożliwia pełną realizację efektów uczenia się. Program i harmonogram studiów skupiają się jednak na kształceniu wybranych umiejętności w ramach specjalności, nie odzwierciedlając aktualnego stanu praktyki zawodowej i nie wychodząc naprzeciw potrzebom zawodowego rynku pracy właściwego dla absolwenta filologii polskiej.

Treści programowe dla specjalności nauczycielskiej są zgodne ze standardami, układ zajęć w harmonogramie studiów i następstwo treści również są poprawne.

Przewidziany na realizację zajęć i grup zajęć wymiar godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów z uwzględnieniem całkowitego nakładu pracy, oszacowanego punktami ECTS, umożliwiają osiągnięcie zaplanowanych efektów uczenia się.

Zajęcia prowadzone są w różnorodnych formach i zachowano właściwe proporcje między wykładami a formami ćwiczeniowymi, zapewniając kształtowanie umiejętności.

Program studiów spełnia wymagania formalne w zakresie możliwości indywidualnego kształtowania ścieżki kształcenia przez studentów, jednakże w rzeczywistości studenci muszą podporządkowywać się woli większości w wyborze specjalności. Nie mają też swobody w wyborze seminarium.

Liczba godzin zajęć lektoratów na I stopniu z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz całkowity nakład pracy oszacowany dla tych zajęć nie umożliwiają nabycia kompetencji językowych na poziomie B2 z tego powodu, że nie przewidziano wystarczającego czasu na własną pracę studenta.

Harmonogram zajęć specjalności nauczycielskiej, naliczenie punktów ECTS oraz proporcje między formami zajęć z zakresu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego są zgodne ze standardami.

Z założenia przeważają metody wymagające aktywności studentów, jednakże w realizacji kształcenia nie ujawnia nastawienia na specyfikę profilu praktycznego.

Praktyki zawodowe regulowane są Kierunkowym regulaminem praktyk. Praktyki w ramach specjalności innych niż nauczycielska powiązane są z treściami pozostałych zajęć i grup zajęć, niemniej w przyjętych efektach uczenia się dominuje wiedza nad umiejętnościami, jak też nie spełniają one wymogów odpowiedniego poziomu PRK. Przewidziano niedostateczną liczbę godzin praktyk jak na profil praktyczny. Przypisano za duży wymiar godzin na pracę własną studenta. Praktyki nauczycielskie przeprowadzone są w wymaganym standardami wymiarze, podlegają one kompleksowym procedurom nadzoru i weryfikacji. Nie wprowadzono wystarczających form weryfikacji dla praktyk zawodowych, zaś dla praktyk nauczycielskich brak specyficznego regulaminu.

Harmonogram zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu na naukę i regenerację, jak też zabezpiecza czas na sprawdzanie, ocenę efektów uczenia się oraz na przekazanie informacji zwrotnej studentom.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. procedury uznawania efektów uczenia się w przypadku zajęć na II stopniu, których treści i cele kształcenia powtarzają treści i cele kształcenia zajęć z I stopnia;
2. ścieżki kształcenia umożliwiającej uzupełnienie kompetencji dla kandydatów przyjmowanych na studia II stopnia, którzy nie skończyli studiów filologicznych;
3. umożliwienia studentom indywidualnego kształtowania ścieżki kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

Zaleca się:

1. zaprojektowanie i wdrożenie procedur uznawania efektów uczenia się w przypadku zajęć na II stopniu, których treści i cele kształcenia powtarzają treści i cele kształcenia zajęć z I stopnia;
2. stworzenie ścieżki kształcenia umożliwiającej uzupełnienie kompetencji przyjętym na studia II stopnia kandydatom, którzy nie skończyli studiów filologicznych;
3. zapewnienie możliwości indywidualizacji ścieżki kształcenia przez realny wybór specjalności i seminarium;
4. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Na filologii polskiej w PWSZ Tarnowie obowiązują zasady kwalifikacji, określone w Regulaminie studiów i regulaminach postępowania rekrutacyjnego na kolejny rok akademicki. O przyjęcie na studia I stopnia mogą się ubiegać osoby, które posiadają świadectwo dojrzałości w formie starej i nowej matury, matury międzynarodowej, świadectwo dojrzałości uzyskane za granicą, przy czym liczba miejsc na dany kierunek ustalana jest proporcjonalnie dla każdej z tych form matury, przez co została naruszona równość szans w dostępie do studiów. Przyjęcie na studia następuje na podstawie wyników egzaminu maturalnego z części pisemnej przedmiotu język polski. Kandydaci będący laureatami i finalistami Olimpiady Literatury i Języka Polskiego szczebla centralnego przyjmowani są bez postępowania kwalifikacyjnego opartego na punktacji wynikającej z egzaminu maturalnego.

Zasady przyjęcia na II stopień studiów nie są klarowne: regulamin postępowania rekrutacyjnego stwierdza jedynie konieczność legitymowania się oceną z dyplomu ukończenia studiów wyższych, która podlega następnie odpowiednio przeliczaniu. Uczelnia nie określiła selektywnych zasad rekrutacji zapewniających kandydatów o kompetencjach wstępnych gwarantujących osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się dla kandydatów będących absolwentami innych studiów niż filologia polska. Brak określonego zestawu efektów uczenia się, jakie powinien posiadać kandydat chcący

ubiegać się o przyjęcie na II stopień. Rekomenduje się uzupełnienie zasad rekrutacji pod wskazanymi powyżej względami.

W procesie rekrutacji na I stopień tworzone są listy rankingowe, premiujące osoby legitymujące się wyższymi wynikami oraz maturą zdaną na poziomie rozszerzonym. Lokaty na tych listach w obrębie ustalonej liczby miejsc decydują o przyjęciu lub nieprzyjęciu danego kandydata. Wobec jednak niedoprecyzowań zasad rekrutacji na II stopień studiów, nie zapewniają one w pełni przejrzystego i selektywnego dobru kandydatów.

Regulamin postępowania rekrutacyjnego na rok akademicki 2021/2022 nie uwzględnia informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ani o wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu, gdyż koncepcja kształcenia i plany rozwoju kierunku nie przewidują wprowadzenia na stałe zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość?

W momencie rekrutacji studenci nie byli w pełni powiadomieni, że nie będą mogli wybrać tej specjalności, jaką są zainteresowani, gdyż uruchomiana jest ta specjalność, na którą decyduje się większa liczba studentów. Rekomenduje się ujmowanie w dokumentach rekrutacyjnych informacji o zasadach wyboru specjalności.

Istnieje również możliwość identyfikacji i uznawania efektów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych poza systemem studiów oraz na innych kierunkach i uczelniach, w tym na uczelniach zagranicznych. Są one skodyfikowane uchwałami, które regulują również przebieg procedury potwierdzania efektów uczenia się. .

Zasady i procedury dyplomowania określone są w Regulaminie studiów na PWZS w Tarnowie (Uchwała nr 101/2019 Senatu Uczelni), zarządzeniach Rektora w sprawie zasad funkcjonowania systemów antyplagiatowych oraz w szeregu dokumentów opracowanych w Katedrze Filologii Polskiej dla dyplomowania na ocenianym kierunku. Dokumenty te kompleksowo i szczegółowo regulują zasady dotyczące zasady wyboru opiekuna pracy, sposobu zatwierdzania tematu pracy, zakresu i kształtu pracy dyplomowej, kryteriów jej oceniania, sprawdzania za pomocą systemu antyplagiatowego, zatwierdzania recenzentów, wzory recenzji, zasad egzaminu dyplomowego oraz ostatecznego wyniku ukończenia studiów. Zasad tych nie można uznać za specyficzne ani trafne, gdyż przede wszystkim jako pierwszy wymóg pracy dyplomowej zapisano: „Treść pracy powinna być w pełni zgodna z tematem, mieć jasno określony cel i zakres, umiejętnie sformułowany problem badawczy”, a nie wskazano na wdrożeniowy charakter prac, właściwy profilowi praktycznemu. Dodatkowo, taki wymóg jest zbyt wygórowany dla studiów I stopnia. Ze względu na brak nacisku na wymiar wdrożeniowy (badania aplikacyjne lub prace rozwojowe), nie w pełni zapewniają potwierdzenie finalnego osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia zostały na poziomie ogólnym określone w Regulaminie studiów w PWSZ. Reguluje on warunki uzyskania zaliczenia, zasady dotyczące egzaminatora, terminarza zaliczeń i egzaminów poprawkowych, prowadzenia dokumentacji, formy oceniania zajęć i sposobów przekazywania studentom informacji o uzyskanych ocenach. Zapisy mówią też o dostosowywaniu formy zaliczeń do możliwości studentów z niepełnosprawnościami. Regulamin studiów bardzo szczegółowo i trafnie kodyfikuje również egzamin dyplomowy – procedury oraz kształt komisji i dokumentów, postępowanie w sytuacjach konfliktowych,

egzaminy powtórne, włącznie z zasadami udziału opiekuna studenta niepełnosprawnego lub tłumacza języka migowego.

Dodatkowo dla filologii polskiej obowiązują osobne, sformalizowane odpowiednimi dokumentami kryteria oceniania wypowiedzi ustnej oraz Regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Nie uwzględniają one dostosowania tych egzaminów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wskazują zaś szczegółowo i adekwatnie kryteria oceny wypowiedzi ustnej oraz przewidują sprawdzenie poziomu osiągniętych przez studenta kompetencji społecznych. Jako kompleksowe, specyficzne i kompetentnie przygotowane, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Rekomenduje się dostosowanie zasad przeprowadzania egzaminu ustnego i dyplomowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W procesie nauczania i uczenia się wdrażane są metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, gwarantujące identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

Weryfikacja osiągania przez studentów efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć na kierunku filologia polska przewiduje wskazanie przez nauczyciela tych sposobów osobno dla każdego efektu uczenia się, co jest dobrym posunięciem ze względu na utrzymanie jakości kształcenia i transparentność procesu oceniania postępów uczenia się. Od roku akademickiego 2020/2021 obserwuje się niepokojącą tendencję ujednolicania sposobów weryfikacji, zachodzącą na dwu płaszczyznach. Po pierwsze, w większości przypadków, zarówno dla zajęć kierunkowych, jak i specjalizacyjnych, przyjmuje się jeden sposób weryfikacji: „wykonanie zadania”, a po drugie – jest to sposób weryfikacji wszystkich efektów uczenia się. Ta druga sytuacja dotyczy zdecydowanej większości zajęć obu stopni i nawet jeśli sposoby weryfikacji się zmieniają, to również mają służyć ocenie wszystkich efektów uczenia się (np. „dyskusja, wypowiedź ustna” dla zajęć elementy antropologii kultury; „wykonanie zadania, kolokwium, egzamin” dla zajęć gramatyka opisowa języka polskiego). Na przykład dla zajęć kierunkowych analiza lingwistyczna tekstu przyjęto: „ocena wykonania zadania (ćwiczenia w analizie i interpretacji tekstów)” i nie określono kryteriów oceniania. Dla zajęć specjalizacyjnych – więc co do zasady nastawionych na sprawdzenie konkretnych umiejętności praktycznych – dla copywriting wprowadzono objaśnienie pojęcia „wykonanie zadania” w formie: „ocena wykonania zadania (projekty dziennikarskie)”; dla dziennikarstwo prasowe, radiowe i telewizyjne: „ocena wykonania zadania (zadania praktyczne)”; dla zajęć edycja i korekta tekstu z kolei ogólnikowo zapisano: „ocena aktywności (ocena aktywności na zajęciach wedle kryteriów jakości i częstotliwości wypowiedzi); ocena wykonania zadania (ocena wykonania zadań na ćwiczeniach wedle kryteriów poprawności i dokładności)”; dla zajęć gramatyka opisowa języka polskiego: „ocena wykonania zadania (Ocena jakości uczestnictwa w zajęciach oraz stopnia opanowania materiału podczas całego roku studiów na podstawie wykonywanych przez studentów ćwiczeń praktycznych w trakcie zajęć)”. Inne przykłady niedociągnięć: dla zajęć historia Polski na tle historii Europy sposoby weryfikacji opisano w sposób stricte formalny i tautologiczny: „egzamin (egzamin pisemny zawierający pytania zamknięte i otwarte); ocena kolokwium (ocena z pisemnego kolokwium); ocena wypowiedzi ustnej (ocena z przygotowanego i wygłoszonego referatu)”; dla emisji głosu: „ocena kolokwium (ocena kolokwium ustnych z zakresu emisji głosu)”. Zdarzają się incydentalnie pozytywne przykłady rzeczywistych doprecyzowań, np. dla zajęć dla zajęć dialektologia z elementami socjolingwistyki (w drugim przypadku: „Samodzielne opracowanie kwestionariusza i słowniczka gwarowego (lub słowniczka innego socjolektu)”; dla zajęć podstawy ekonomiczne działalności kulturalnej: „ocena wykonania zadania (Systematyczna ocena: przygotowania studentów do zajęć. Opracowanie miniprojektów. Znajomość literatury przedmiotu,

projektów umów. Ocena pod kątem formalnym i merytorycznym poprawności wykonanych zadań.)”;

czy dla zajęć literatura XX i XXI wieku i jej konteksty, gdzie sposoby weryfikacji upodabniają się do zakresu tematycznego zajęć: „egzamin (egzamin pisemny i ustny obejmujący wypowiedzi na temat: 1. Najciekawsze pod względem artystycznym i ideowym zjawiska literackie oraz sylwetki pisarzy polskich i europejskich, ich wzajemne inspiracje i wpływy światopoglądowe; 2. Między nowatorstwem a tradycją – na przykładzie utworów poetyckich i prozatorskich w XX i w XXI w.)”.

Zatem sposoby weryfikacji efektów uczenia się nie są ujęte precyzyjnie i nie są to sposoby specyficzne dla zakładanych efektów uczenia się poszczególnych kategorii (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i treści programowych. Przede wszystkim brakuje kryteriów oceniania. A jeśli nie ma kryteriów oceniania, to – mimo że ogólne przyjęte w uczelni zasady to umożliwiają - nie ma na kierunku zapewnionej porównywalności ocen otrzymywanych przez studentów, a więc i rzetelności procesu oceniania. Skutkuje to na przykład zawyżonymi ocenami prac dyplomowych, oceny więc nie są rzetelne, porównywalne i bezstronne. Ta uwaga dotyczy również sposobów weryfikacji opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się zapewniają zatem weryfikacji stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się założonych dla poszczególnych zajęć i nie umożliwiają sprawdzenia, czy studenci opanowali praktyczne umiejętności zawodowe właściwe dla kierunku.

Sposobami weryfikacji efektów uczenia się języka obcego są: egzamin, kolokwium, wykonanie zadania, ocena aktywności, wypowiedź ustna. Zastosowano je trafnie, specyficznie, umożliwiając kompleksowe sprawdzenie umiejętności językowych na poziomie B2 i B2+.

W programie studiów nie przewidziano zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, niemniej w sytuacji pandemii COVID-19, która zmusiła Uczelnię do prowadzenia edukacji zdalnie, jednak nie uregulowano zasad weryfikacji efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, pozostawiając tę decyzję w gestii nauczyciela akademickiego. Dlatego rekomenduje się uregulowanie tych zasad, zachowując rzetelność procesu nauczania.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela przedstawiają się zasadnie, są zróżnicowane względem efektów uczenia się i adekwatne do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych. Są to przede wszystkim: egzamin, kolokwium, wypowiedź ustna, obserwacja zachowań. Kryteria oceny i weryfikacji efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć w większym stopniu doprecyzowują te sposoby, np. dla zajęć podstawy dydaktyki są to: „ocena wypowiedzi ustnej (ocena z prezentacji przygotowanej przez studenta na wybrany temat, np. model lekcji i jego struktura albo: ocena pracy ucznia w formie oceny kształtującej, albo: praca z uczniem zdolnym – prezentacja oceniana pod kątem wykorzystanej wiedzy, poprawności językowej, poprawności przygotowania prezentacji multimedialnej jako narzędzia wykorzystywanego w pracy nauczyciela). Zdarza się, że forma prowadzenia zajęć „dyskusja” jest mylnie ujęta jako sposób weryfikacji efektu uczenia się. Efekty uczenia się osiągane w trakcie praktyk nauczycielskich weryfikowane są za pomocą kompleksowego zestawu zróżnicowanych form sprawdzania, dostosowanych do kategorii wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych. Jest to zatem dla wiedzy – ocena dokumentacji praktyki, dokonana na podstawie wykonanego w dzienniku praktyk opisu zadań dydaktycznych realizowanych przez poszczególne podmioty kształcenia oraz opisu podstawowej dokumentacji szkoły; drugi sposób to ocena wykonania zadania na podstawie przygotowanych przez studenta zaleceń dla uczniów w zakresie bezpieczeństwa w szkole i poza nią. Dla efektów z kategorii umiejętności – ocena dyskusji na podstawie aktywnego udziału studenta w analizie zaobserwowanych

w trakcie realizacji praktyki sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, co dzieje się podczas zebrania podsumowującego praktyki zawodowe. Drugim sposobem weryfikacji umiejętności jest obserwacja wykonania zadań, oceniana „na podstawie 10 wybranych konspektów lekcyjnych z opinią nauczyciela opiekuna praktyki, uwzględniająca zaplanowane i zrealizowane cele, zastosowane metody nauczania, budowę lekcji, użyte środki dydaktyczne. Trzeci sposób weryfikacji stopnia osiągnięcia umiejętności jest ocena wypowiedzi ustnej na podstawie relacji studenta z odbytej praktyki, odbywająca się podczas zebrania podsumowującego realizację praktyk. Osiągnięcie efektów z kategorii kompetencji społecznych odbywa się poprzez obserwację zachowań i jest oceniana na podstawie jednego konspektu lekcji wychowawczej przygotowanego z zastosowaniem aktywizujących metod nauczania oraz aktywnego udziału studenta w analizie zaobserwowanych w trakcie realizacji praktyki sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Również warunki zaliczenia różnego typu praktyk na specjalności nauczycielskiej, wraz z kartą oceny praktyki (cz. I – ocena dokonana przez opiekuna z ramienia praktykodawcy; cz. II – przez opiekuna z Uczelni), są kompatybilne z treściami kształcenia, efektami uczenia się i metodami ich weryfikacji, oceniać można jako wzorcowo ujęte, realne i zgodne ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Zastosowano bowiem zróżnicowane formy sprawdzania adekwatne do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych; egzaminy, analiza opracowanych konspektów i obserwacja ich realizacji sprawdzają efekty uczenia się w kategorii wiedzy; egzaminy służą sprawdzeniu umiejętności analizy i syntezy oraz rozwiązywania problemów; weryfikacji efektów uczenia się w kategorii umiejętności służy obserwacja studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla zadania zawodowego.

Prace etapowe, zaliczeniowe i egzaminacyjne wskazują różnorodność form: testowe, dłuższe i krótsze wypowiedzi pisemne, formy odtwórcze, rzadziej projekty; pisane nierzadko odręcznie, komputerowo lub przekazywane za pośrednictwem komunikatorów internetowych. Ich forma, metodyka, tematyka i stawiane wymagania są zgodne zakresem wiedzy dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, ze studiowanym kierunkiem studiów i specjalnością, treściami zajęć, zaplanowanymi efektami uczenia się. Prace etapowe np. projektowe odnoszą się też do środowiska, w jakim funkcjonuje uczelnia – do obszaru Tarnowa i regionu. Wraz z oceną, nauczyciele z reguły przekazali studentom informacje zwrotne, włącznie z zaznaczeniem elementów wymagających uwagi studenta czy z podaniem właściwych odpowiedzi. Inaczej zdarzyło się w przypadku prac w ramach zajęć *wizerunek w internecie*, gdzie brak ocen prac ora szczegółowej informacji zwrotnej. Incydentalnie miał miejsce niewłaściwy dobór tematu pracy dotyczącej wulgaryzmów staropolskich w ramach zajęć *współczesna polszczyzna (system, funkcje, odmiany, style)*. Niejednakowy zakres prac etapowych zajęć *warsztaty pisania* nie pozwala ustalić, czy osiągane przez studentów efekty uczenia się są weryfikowane w jednakowym stopniu.

Losowo wybrane prace dyplomowe, licencjackie i magisterskie, względu na tematykę odpowiadają specyfice kształcenia polonistycznego. Zdarza się jednak, że temat pracy jest zgodny z efektami uczenia się dla filologii polskiej, ale sama praca w wielu fragmentach (które mają charakter medioznawczy i socjologiczny) odbiega od efektów uczenia się. Niektóre prace cechują duże braki w literaturze przedmiotu, wiele w części teoretycznej odwołuje się do nienaukowych źródeł popularnych dostępnych w internecie (jak np. Wikipedia). Nie zawsze prace zostały adekwatnie ocenione, a ich oceny zawyżono. Oceny są zaś różnorodne i harmonizują ze średnią ocen dyplomanta ze studiów. Opiekunami prac były osoby ze stopniem co najmniej doktora, a w przypadku prac magisterskich – doktora habilitowanego, natomiast jeśli promotor miał stopień doktora, wówczas pracę recenzował pracownik samodzielny. Prace spełniały wymogi stawiane pracom dyplomowym na danym poziomie kształcenia. Metodyka prac i środowisko, gdzie prowadzono badania (w przypadku prac np. na

specjalności Menedżer i animator kultury) są specyficzne dla ocenianego kierunku. Zastrzeżenie budzą niektóre opinie recenzentów: w formularzach recenzji w polach dotyczących celu, podstawy materiałowej, analizy i interpretacji spotyka się zdania streszczające zawartość prac pod tym względem, zamiast informować o ocenie pracy pod wskazanym względem. Należy zarazem stwierdzić, że przedłożone do oceny prace w niewielkim zakresie powiązane są z profilem praktyczny studiów i generalnie nie przygotowują studentów do praktycznego stosowania wiedzy w rozwiązaniach profesjonalnych o charakterze praktycznym, przede wszystkim dlatego, że prace te nie mają charakteru aplikacyjnego. Prace dyplomowe dotyczące językoznawstwa są jednak rzadkością, podczas gdy wiodącą dyscypliną, do jakiej kierunek został przyporządkowany, jest językoznawstwo, wobec czego rekomenduje się powiązanie prac dyplomowych z koncepcją kształcenia.

Studenci filologii polskiej z PWZS w Tarnowie rozwijają swoje zainteresowania badawcze w ramach działalności dwóch kół naukowych, których sekcje nastawione są również na działalność artystyczną i kulturalną. Są od początku studiów zachęcani przez wykładowców i starszych kolegów do aktywności. Realizują projekty badawcze i artystyczne, w różnorodny sposób i bardzo aktywnie włączając się w życie naukowe, kulturalne i artystyczne Uczelni i miasta. Publikują regularnie w periodykach naukowych i tomach monograficznych. Relatywnie do niedużej liczby studentów, ta aktywność mogłaby być imponująca, gdyby kierunek był prowadzony na profilu ogólnoakademickim. Profil praktyczny nie znajduje odzwierciedlenia w aktywności praktycznej studentów, regularnej, systemowej i planowej działalności w uczelni, która przygotowywałaby do wejścia na rynek pracy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia filologia polska na PWSZ, kryteria kwalifikacji i procedury kwalifikacji nie są w pełni przejrzyste i selektywne, Uczelnia nie określiła kompetencji wstępnych zapewniających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Warunki te nie zapewniają kandydatom na I stopień równych szans, gdyż liczba miejsc ustalana jest proporcjonalnie dla starej i nowej matury. Nie uwzględniają też informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ani o wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Nie zawierały również rzetelnych informacji na temat zasad wyboru specjalności.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności wobec efektów uczenia się określonych programem studiów.

Zasady i procedury dyplomowania nie są wystarczająco trafne ani specyficzne, nie zapewniają też potwierdzenia wszystkich osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, gdyż pomijają wdrożeniowy charakter pracy (badania aplikacyjne lub prace rozwojowe), charakterystyczny dla profilu praktycznego.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się nie uwzględniają dostosowania do osób z niepełnosprawnościami, więc nie umożliwiają równego traktowania studentów. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu oceniania, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej oraz określają

zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Sposoby weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia się i postępów w nauce nie zapewniają skutecznej weryfikacji wszystkich efektów uczenia się, gdyż nie są ujęte precyzyjnie i nie są to sposoby specyficzne dla zakładanych efektów uczenia się poszczególnych kategorii (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) ani treści programowych. Brak również kryteriów oceniania, w związku z czym nie zostaje zapewniona porównywalność ocen ani rzetelność i bezstronność procesu oceniania.

Sposobami weryfikacji efektów uczenia się języka obcego umożliwiając kompleksowe sprawdzenie umiejętności językowych na poziomie B2 i B2+.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odpowiadają standardom.

Dowody na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, szczególnie w postaci prac dyplomowych pokazują, że prace te nie zawsze odpowiadają przyjętej koncepcji kształcenia: w niewielkim zakresie są powiązane z profilem praktyczny studiów, gdyż nie mają charakteru aplikacyjnego; rzadko są to prace językoznawcze.

Studenci są autorami i współautorami prac naukowych i mają osiągnięcia w działalności kulturalnej na rzecz miasta i Uczelni.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. zasad dyplomowania w zakresie nachylenia na praktyczny wymiar prac dyplomowych i ich dostosowanie do profilu praktycznego studiów;
2. sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia się i postępów w nauce, które zapewniałyby skuteczną weryfikację wszystkich efektów uczenia się, oraz kryteriów oceniania zapewniających porównywalność ocen, rzetelność i bezstronność procesu oceniania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---Zalecenia

Zaleca się:

1. sformułowanie i wdrożenie rozwiązań dotyczących dyplomowania, odpowiednich dla profilu praktycznego studiów, z uwzględnieniem charakteru wdrożeniowego prac dyplomowych;
2. zaprojektowanie i wdrożenie zasad zapewniających weryfikację stopnia osiągania przez studentów efektów uczenia się założonych dla poszczególnych zajęć oraz umożliwiających sprawdzenie opanowania przez studentów umiejętności zawodowych właściwych dla kierunku;
3. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na ocenianym kierunku kadra prowadząca zajęcia liczy 31 osób. W jej skład wchodzi osoby reprezentujące obie dyscypliny, do których kierunku został przyporządkowany, tzn. językoznawstwo i literaturoznawstwo. Posiadają one udokumentowany i aktualny dorobek w zakresie obu dyscyplin. Tylko jedna osoba wykazała nikły dorobek. Ponadto zajęcia na filologii polskiej prowadzą również osoby reprezentujące pedagogikę i psychologię, czyli dyscypliny z których zakresu przewidziane jest kształcenie dla specjalności nauczycielskiej. Z wyjątkiem jednej osoby, reprezentującej psychologię, pozostałe posiadają udokumentowany dorobek w zakresie reprezentowanych dyscyplin. Poza tym w roku akademickim 2020/2021 zajęcia na kierunku prowadzą również osoby z doświadczeniem zawodowym w zakresie promocji i dziennikarstwa realizujące zajęcia specjalistyczne. Jedna osoba prowadząca zajęcia z zakresu negocjacji nie wykazała żadnego dorobku ani doświadczenia zawodowego w obszarze prowadzonych zajęć.

W skład kadry wchodzi 6 profesorów, 4 doktorów habilitowanych, 11 doktorów i 10 magistrów. Kadra reprezentuje dyscyplinę językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o komunikacji społecznej i mediach, sztuki filmowe i teatralne oraz pedagogikę i psychologię, jak również nauki prawne, nauki o kulturze fizycznej. Niektórzy nauczyciele wykazali dodatkowe kompetencje poświadczane dyplomem i/lub dorobkiem w dyscyplinach filozofia i teologia. W poprzednich latach wśród osób prowadzących zajęcia byli także przedstawiciele instytucji kulturalnych i mediów (Centrum Sztuki Mościce, BWA, muzea, biblioteki, radio, telewizja). Wobec aktualnej liczby studentów (w bieżącym roku akademickim na I stopniu jest łącznie 67 studentów, na II stopniu – 9) zarówno struktura, jak i liczebność kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia polska generalnie posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne. Zdobywano je tak w kraju, jak i za granicą. Kadra posiada też udokumentowany dorobek dydaktyczny. Na ten dorobek składają się: długoletnie doświadczenie w pracy akademickiej, promotorstwo prac dyplomowych na wszystkich poziomach kształcenia, opracowywanie nowych kierunków studiów i specjalności, sylabusów i materiałów dydaktycznych. Kilko nauczycieli akademickich uzyskało kompetencje dydaktyczne w drodze gromadzenia doświadczenia zawodowego również poza uczelnią, tj. na wszystkich szczeblach polskiej szkoły, poczynając od szkoły podstawowej, przez szkołę ponadpodstawową, kolegium nauczycielskie, zdobywając stopień nauczyciela mianowanego. Posiadają oni również publikacyjny dorobek naukowy z zakresu dydaktyki. Niektóre zajęcia specjalistyczne (np. *wizerunek w Internecie, kampanie promocyjne i reklamowe, e-marketing, kreatywność multimedialna w promocji i reklamie, język w promocji, marketingu i public relations*) są prowadzone przez praktyków posiadających zawodowe doświadczenie w zakresie mediów i komunikowania wizerunkowego.

Odbyte przez zespół oceniający PKA hospitacje ujawniły zróżnicowane kompetencje dydaktyczne. Niektórzy nauczyciele udowodnili umiejętność stosowania zarówno tradycyjnych, jak i nowoczesnych metod dydaktycznych, w tym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, wdrażanie metod aktywizujących studentów, umożliwianie interakcji, stosowanie materiałów dydaktycznych (w tym wizualnych) uatrakcyjniających i uprządkowujących zajęcia, pracę symultaniczną na pliku współdzielonym. Hospitacje ujawniły jednak również niedostatki w zakresie kompetencji dydaktycznych niektórych nauczycieli, tzn.: niewłaściwy dobór metod (niedostosowanie ich do formy

ćwiczeniowej zajęć), brak form aktywizujących studentów, nieefektywne wykorzystanie czasu zajęć, niekorzystanie z żadnych materiałów dydaktycznych bądź korzystanie z materiałów nieadekwatnych do typu zajęć. Zdiagnozowane niedomagania nie gwarantują w tych przypadkach prawidłowej realizacji zajęć i nie zapewniają osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich jest właściwe i umożliwia prawidłową realizację zajęć. Natomiast za niewłaściwy należy uznać przydział niektórych zajęć obowiązujący w roku akademickim 2020/2021, nauczyciele akademicy nie wykazali bowiem dorobku poświadczonego publikacjami lub doświadczenia zawodowego w zakresie treści i efektów prowadzonych zajęć. Nie ma co prawda sytuacji, by prowadzący zajęcia reprezentował inną dyscyplinę niż przypisane do zajęć efekty uczenia się, ale zakres dorobku naukowego lub doświadczenia praktycznego zdobytego poza uczelnią nie zawsze odpowiada założonym dla poszczególnych zajęć efektom uczenia się. Mowa przy tym zarówno o zajęciach polonistycznych, podstawowych dla ocenianego kierunku, jak i zajęciach specjalistycznych.

PWSZ w Tarnowie jest podstawowym miejscem zatrudnienia dla 12 pracowników Katedry Filologii Polskiej, dla 2 pracowników uczelnia jest drugim miejscem pracy. Spośród pozostałych pracowników prowadzących zajęcia na filologii polskiej dla 8 nauczycieli PWSZ jest podstawowym miejscem pracy. Ponad 50% godzin na kierunku jest prowadzonych przez nauczycieli akademickich, dla których PWSZ w Tarnowie jest podstawowym miejscem pracy, co wypełnia wymogi ustawowe.

W kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela biorą udział osoby prowadzące badania naukowe w dyscyplinie odpowiadającej przedmiotowi nauczania oraz w zakresie dyscyplin pedagogika i psychologia, a także nauczyciele akademicy z dużym doświadczeniem i dorobkiem naukowym w zakresie dydaktyki i metodyki nauczania ze wskazanym wyżej zastrzeżeniem dotyczącym dorobku trzech osób.

Dobór nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia jest transparentny, dokonuje go kierownik Katedry, biorąc pod uwagę dorobek naukowy nauczycieli akademickich w danej dyscyplinie związany z treściami prowadzonego przedmiotu oraz doświadczenie praktyczne z danego zakresu. W kilku wypadkach nauczyciele nie mają jednak udokumentowanego dorobku naukowego czy doświadczenia zawodowego adekwatnego do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć. Wobec wskazanych nieprawidłowości w obsadzie zajęć rekomenduje się, by obszar kompetencji poświadczonych dorobkiem lub doświadczeniem zawodowym - był bardziej skorelowany z potrzebami procesu kształcenia oraz właściwe dystrybuowanie istniejącego potencjału kadrowego, tak by zapewnić prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniane przez studentów w zakresie spełniania przez nich obowiązków związanych z kształceniem. Wykorzystywane w tym celu narzędzie to ankieta PWSZ służąca ocenie zajęć dydaktycznych oraz warunków studiowania. Nauczyciele podlegają jej obowiązkowo raz na semestr po zakończeniu każdego semestru. Ankieta zawiera pytania zamknięte oraz rubrykę na uwagi dodatkowe. Ocenę studentów uwzględnia się w okresowej ocenie nauczycieli akademickich. W semestrze letnim 2019/2020 oraz semestrze zimowym 2020/2021 odstąpiono od przeprowadzenia ankiety, ponieważ wymaga ona bezpośredniej obecności studentów. Od bieżącego semestru wdrożono elektroniczną ankietę dotyczącą warunków studiowania i zdalnego nauczania. Rekomenduje się wdrożenie elektronicznej ankiety oceny zajęć.

Kolejnym sposobem monitorowania jakości wypełniania obowiązków związanych z kształceniem przez nauczycieli akademickich jest proces hospitacji zajęć. W procedurze hospitacji zajęć w KFP

przewidziano hospitacje pracowników nowo zatrudnionych oraz hospitacje jako element oceny pracowniczej. Prócz tego odbywają się tzw. hospitacje koleżeńskie, odbywane w postaci spotkań o charakterze doradczo-konsultacyjnym. Procedura odbywania hospitacji nie określa, jak często mają się one odbywać, nie uwzględnia też hospitowania pracowników samodzielnych. Jednostka dostarczyła notatki hospitacyjne z hospitacji odbytych w roku akademickim 2018/2019. Z planowanych pięciu wizyt odbyły się dwie. Rekomenduje się prowadzenie regularnej oceny nauczycieli przez innych nauczycieli, która będzie obejmowała wszystkich nauczycieli akademickich, również podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jest to tym bardziej uzasadnione, że hospitacje losowo wybranych zajęć ujawniły nieprawidłowości w zakresie kompetencji dydaktycznych niektórych nauczycieli.

Zgodnie z wymaganiami ustawy prowadzone są okresowe (nie rzadziej niż raz na cztery lata) oceny nauczycieli akademickich obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej i popularyzatorskiej. Obejmują one również wyniki ocen dokonywanych przez studentów.

Zarządzenie Rektora nr 83/2012 zobowiązuje kierowników jednostek organizacyjnych do wykorzystania wyników przeprowadzonych ankiet w ocenie nauczycieli akademickich. Formularz oceny okresowej nauczyciela akademickiego w PWSZ w Tarnowie zawiera część, w której bezpośredni przełożony dokonuje oceny nauczyciela akademickiego na podstawie hospitacji, oceny studenckiej, danych obejmujących działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską. Formularz zawiera też część, w której oceny dokonuje Komisja ds. Ewaluacji Naukowej Uczelni oraz ocenę końcową Wydziałowej Komisji ds. Oceny Okresowej Nauczyciela Akademickiego. Zdiagnozowane podczas hospitacji niedoskonałości w zakresie kompetencji dydaktycznych niektórych nauczycieli wskazują jednak, że polityka kadrowa w tym względzie nie jest wystarczająco skuteczna.

Rozwój kadry prowadzącej kształcenie na kierunku filologia polska jest zrównoważony i trwały. Nauczyciele akademicy Katedry Filologii Polskiej regularnie podnoszą swoje kwalifikacje naukowe, uzyskując kolejne stopnie i tytuły (w latach 2018-2020: 1 habilitację, 2 profesury, w następnych latach planowane są kolejne habilitacje w zakresie literaturoznawstwa).

Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej głównie przez finansowanie: wewnętrznych grantów uczelnianych, publikacji książkowych, udziału kadry w konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, konferencji organizowanych w jednostce, wymianę z zagranicznymi jednostkami naukowymi, przewodów awansowych. W uczelni funkcjonuje także Program Rozwoju Kadr, w którego ramach organizowane są szkolenia. Istnieje również system nagród (nagroda Rektora PWSZ). W momencie przejścia na tryb nauczania zdalnego Uczelnia zapewniła nauczycielom akademickim wsparcie w zakresie korzystania z technik i metod kształcenia na odległość w postaci szkolenia z zakresu obsługi odpowiedniego oprogramowania.

Na Uczelni funkcjonuje Kodeks etyki pracowników (zarządzenie 58/2010 Rektora PWSZ), w którym zostały sformułowane m.in. zasada niedyskryminowania. Powołano także stanowisko Pełnomocnika Rektora ds. etyki. Regulamin pracy zobowiązuje pracodawcę do przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi, pracowników zaś do przestrzegania zasad etyki i współżycia społecznego (Zarządzenie Nr 52/2020). Z informacji przedstawionej przez jednostkę wynika, że istnieje zwyczajowa procedura rozwiązywania konfliktów na linii student – wykładowca. Władze Uczelni pracują, w porozumieniu ze związkami zawodowymi, nad wdrożeniem procedury przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji. Brakuje dokumentu, w którym byłyby określone zasady rozwiązywania konfliktów oraz reagowania

na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa kadry. Wobec tego rekomenduje się wprowadzenie tych procedur.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kierunek dysponuje odpowiednią liczebnie i strukturalnie kadrami, której kompetencje dydaktyczne i naukowe generalnie pozwalają zapewnić właściwą organizację procesu kształcenia. Nauczyciele akademicki posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe umożliwiające prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów filologii polskiej zakładanych efektów uczenia się. Nie wszystkie osoby prowadzące zajęcia wykazały się odpowiednimi kompetencjami dydaktycznymi.

Przydział zajęć dokonywany jest w sposób transparentny i zasadniczo zgodnie z zasadą wiązania ich zakresu z dorobkiem i doświadczeniem zawodowym pracowników. Nieprawidłowości dotyczą obsady kilkorga zajęć.

Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela generalnie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. obsady części zajęć,
2. kompetencji dydaktycznych części nauczycieli.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. zapewnienie prawidłowej obsady zajęć związanych z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo oraz zajęć specjalistycznych;
2. zapewnienie podniesienia kompetencji dydaktycznych kadry dydaktycznej;
3. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia prowadzone na filologii polskiej odbywają się w budynku dydaktycznym A, w pomieszczeniach, których wielkość dostosowana jest do wielkości grup. W budynku znajduje się 20 sal dydaktycznych (od 20 do 100 miejsc) oraz kilka pracowni specjalistycznych, a także 3 klimatyzowane pracownie informatyczne (po 20 stanowisk komputerowych każda, z aktualnym oprogramowaniem i dostępem do internetu, projektorem multimedialnym i zestawem akustycznym).

Sale wykładowe są wyposażone w nagłośnienie, monitory multimedialne, komputery dla wykładowców. Sale dydaktyczne wyposażone są w sprzęt multimedialny – telewizor z możliwością podłączenia komputera, magnetowid lub DVD oraz radiomagnetofony z odtwarzaczem płyt kompaktowych. Sale są przestronne, a ich wyposażenie zasadniczo nie odbiega od narzędzi aktualnie używanych w działalności zawodowej właściwej dla prowadzonego kierunku, w tym dla proponowanych specjalności.

Wybrane zajęcia dla filologii polskiej (w zakresie poszczególnych specjalności) odbywają się również w lokalnych instytucjach partnerskich: szkołach (*specjalność nauczycielska*), telewizji (*komunikowanie medialne, komunikowanie wizerunkowe*), Centrum Sztuki Mościce (*menedżer i animator kultury*), teatr (*twórcze pisanstwo*). To rozwiązanie służy przygotowaniu praktycznemu studentów do pracy zawodowej. Ponadto studenci kierunku filologia polska realizujący specjalności *komunikowanie medialne* oraz *komunikowanie wizerunkowe* odbywają zajęcia w sali komputerowej B119 dysponującej specjalistycznym sprzętem i oprogramowaniem właściwym dla realizowania specjalności.

Wykorzystywana w procesie dydaktycznym infrastruktura jest wystarczająca zarówno w odniesieniu do liczby grup studenckich, jak i ich liczebności, liczba stanowisk w pracowniach komputerowych umożliwia prawidłową realizację zajęć, pozwala też na indywidualną pracę studentów. W kształceniu na kierunku filologia polska w zakresie realizowanych na kierunku specjalności *nauczycielskiej* oraz *komunikowanie medialne, komunikowanie wizerunkowe* wykorzystuje się specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie. Dla tej pierwszej ważnym narzędziem przygotowującym do zawodu nauczyciela są tablice multimedialne, którymi Uczelnia dysponuje. Brakuje jednak przeznaczonych dla nich programów, które dawałyby możliwość kształtowania kompetencji zawodowych w zakresie interaktywnych pomocy i środków dydaktycznych. Rekomenduje się pozyskanie specjalistycznych programów przeznaczonych do pracy z wykorzystaniem tablic multimedialnych, co pozwoli studentom zapoznać się z najnowszymi narzędziami wykorzystywanymi we współczesnej szkole. Dla dwóch pozostałych wykorzystuje się sprzęt i oprogramowanie dostępne w sali dydaktycznej B119 Biblioteki. Sala ta jest przeznaczona do specjalistycznych zajęć poświęconych m.in. cyfrowej obróbce obrazu i dźwięku, w której studenci nabywają umiejętności praktycznych i przygotowują się do prowadzenia działalności zawodowej przy użyciu nowych technologii oraz wymagającej kompetencji medialnych w dziedzinie komunikowania społecznego. W okresie prowadzenia zajęć w trybie zdalnym Uczelnia umożliwia studentom indywidualny dostęp do sali w celu realizowania projektów zleconych na zajęciach. Ponadto studenci mają wydzielone dla siebie pomieszczenie wyposażone w komputer z dostępem do internetu, gdzie mają swobodny wstęp poza zajęciami, jest to m.in. miejsce, gdzie pracuje redakcja prowadzonego przez studentów czasopisma „Ad Astra”.

Infrastruktura informatyczna jest dobrze rozwinięta i zapewnia we wszystkich budynkach swobodny dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej. Ponadto wykładowcy oraz studenci mogą również bezpłatnie korzystać z Uczelnianej Platformy Edukacyjnej oraz z poczty elektronicznej w domenie uczelni.

Wszystkie budynki są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi – posiadają podjazdy i windy; w salach audytoryjnych oraz w sali komputerowej wyodrębniono miejsca dla osób na wózkach inwalidzkich. Brakuje takich miejsc w pozostałych salach dydaktycznych. Brakuje także dostosowania infrastruktury dydaktycznej dla osób z dysfunkcjami wzorku i słuchu w postaci oznaczeń pomieszczeń tabliczkami w alfabecie Braille’a czy zastosowania pętli indukcyjnych. Rekomenduje się dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Infrastruktura dydaktyczna Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Biblioteka znajduje się w pawilonie B nieopodal budynku dydaktycznego. W jej strukturze znajduje się wypożyczalnia książek, czytelnia główna (40 stanowisk), czytelnia czasopism (6 stanowisk), czytelnia multimedialna (20 stanowisk). W pawilonie znajdują się także m.in. dwie klimatyzowane sale audytoryjne na 152 i 123 osób (każda z sal ma nagłośnienie, projektor multimedialny i komputer), kilka specjalistycznych laboratoriów.

Godziny otwarcia dostosowano do bieżącej sytuacji epidemicznej. Zarówno wypożyczalnia, jak i czytelnie są czynne od poniedziałku do piątku. Uruchomiono również specjalne usługi – jak skanowanie na zamówienie potrzebnej literatury czy kwerendy biblioteczne.

Księgozbiór tradycyjny liczy ok. 72 000 pozycji książkowych oraz zbiorów w formie elektronicznej, a także ponad 100 tytułów czasopism. Zasoby przeznaczonych stricte dla kierunku filologia polska i realizowanych w jej ramach specjalności liczą obecnie ponad 13 tys. książek. Obejmują literaturę klasyczną w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa, ale także piśmiennictwo najnowsze w tych dyscyplinach (łącznie z nowymi subdyscyplinami, jak np. tekstologia, genologia, dyskursologia, oraz dziedzinami pokrewnymi, np. mediolingwistyką), tudzież literaturę przedmiotu w zakresie nowych mediów, komunikacji wizualnej, retoryki mediów, kształtowania wizerunku. Zasoby biblioteczne co do aktualności i zakresu tematycznego umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Dotyczy to również zasobów bibliecznych w zakresie pedagogiki i psychologii.

Zasoby biblieczne, na które składają się także podręczniki i teksty wskazane przez prowadzących zajęcia jako literatura zalecana w sylabusach, stale się rozwijają, są aktualne i w liczbie dostosowanej do potrzeb studiujących na kierunku filologia polska.

Zbiory Biblioteki udostępniane są w formie tradycyjnej oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (podstawę stanowi program KOHA) umożliwiających udostępnianie dokumentów audiowizualnych, kartograficznych, elektronicznych, jak również zbiorów specjalnych. Do niektórych czasopism został wykupiony dodatkowo dostęp online. Ponadto Biblioteka zapewnia dostęp online do baz cyfrowych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki na podstawie licencji krajowej. Dostęp do baz jest możliwy z poziomu czytelni komputerowej, a do baz w ramach platformy EBSCO oraz licencjonowanych baz danych (np. IBUK Libra, Proquest Search, Proquest Ebook Central) również z komputerów

domowych za pomocą systemu HAN-a. Biblioteka przystąpiła również do projektu ACADEMICA oferującego dostęp do zasobów cyfrowych Biblioteki Narodowej (współczesne książki i czasopisma naukowe). Ponadto Biblioteka została dofinansowana środkami przeznaczonymi na zakup dostępu do podręczników w wersji online.

Biblioteka dysponuje stanowiskiem dostosowanym dla osoby z niepełnosprawnością ruchową: stolik z płynną regulacją. Dla osób z dysfunkcją wzroku przeznaczone jest urządzenie lektorskie, elektroniczna lupa oraz tzw. czytnik, urządzenie do odtwarzania książek w formacie cyfrowym. Na stanie Biblioteki jest także tablet graficzny, słuchawki, a sprzęt potrzebny osobom z niepełnosprawnościami jest sukcesywnie uzupełniany. Biblioteka zawarła również porozumienie ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix”, które nieodpłatnie udostępnia ponad 2300 tytułów książek. W dobie kształcenia zdalnego osoby z niepełnosprawnościami mogą wypożyczyć czytniki do domu. Finalizowane są prace nad inkubatorem naukowo-dydaktycznym przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnościami, gdzie z pomocą pracownika mogły one dostosować materiały dydaktyczne do swoich indywidualnych potrzeb przez ich powiększenie, wydrukowanie, zapisanie na nośnikach pamięci, odczytanie przez specjalistyczne oprogramowanie.

Strona internetowa Biblioteki nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzrokową, wobec czego rekomenduje się jej dostosowanie, aby zapewnić tym osobom pełne korzystanie z zasobów. Regulamin Biblioteki przewiduje zwiększenie limitów wypożyczeń (w tym dla osób z niepełnosprawnościami) na indywidualne prośby kierowane drogą mailową lub telefonicznie. Każda prośba jest rozpatrywana pozytywnie. Rekomenduje się wprowadzenie na stałe (tzn. bez konieczności zgłaszania takiej potrzeby) zasady dotyczącej zwiększonych limitów wypożyczeń i elastycznego czasu wypożyczeń dla osób z niepełnosprawnościami.

W momencie przejścia na kształcenie zdalne w związku zapobieganiem rozszerzania się Covid-19 Uczelnia zapewniła nauczycielom akademickim i studentom dostęp do bezpłatnego oprogramowania umożliwiającego prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość i zapewniającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z wypożyczalni sprzętu komputerowego, dostępne są dla nich laptopy, palmtopy, smartfony, słuchawki itp.

Jeszcze przed okresem nauczania zdalnego niektóre materiały dydaktyczne były udostępniane online za pośrednictwem padletów oraz Uczelnianej Platformy Edukacyjnej. W ramach zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewnione są materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej.

Okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń odbywają się na bieżąco, choć bez sformalizowanej procedury. Pracownicy zgłaszają potrzeby w tym zakresie kierownictwu Katedry, studenci – poszczególnym wykładowcom. Raz w semestrze do kanclerza składany jest plan zakupów, co zapewnia doskonalenie infrastruktury. Zasoby biblioteczne są sukcesywnie uzupełniane i aktualizowane. Gromadzenie i uzupełnianie księgozbioru polonistycznego odbywa się we współpracy z kierownictwem Katedry Filologii Polskiej, dzięki czemu zasoby biblioteczne są aktualne i skorelowane z wykazami zalecanej literatury w sylabusach. Na stronie internetowej Biblioteki znajduje się zakładka „Zaplanuj zakup”, która pozwala na zgłaszanie przez studentów i pracowników brakującej literatury.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna oraz zasady korzystania z niej są w dobrym stanie technicznym i estetycznym oraz odpowiadają wymaganiom określonym w przepisach dotyczących

bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych i ochrony środowiska. Należyty stan techniczny zapewnia bezpieczne użytkowanie budynków.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kierunek dysponuje infrastrukturą dydaktyczną (w tym sprzętem cyfrowym) i zasobami bibliotecznymi zgodnymi z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiającymi osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się oraz prawidłową realizację zajęć, a także opanowanie umiejętności praktycznych.

Infrastruktura informatyczna, układ pomieszczeń i ich wyposażenie, liczba stanowisk komputerowych, są nowoczesne, dostosowane do liczby studentów oraz ich potrzeb, z wyjątkiem studentów z niepełnosprawnościami. Studenci mają do niej dostęp także poza godzinami zajęć. Tradycyjne oraz elektroniczne zasoby biblioteki są aktualne, zaspokajają potrzeby dydaktyczne na kierunku filologia polska, a ich liczba dostosowana jest do liczby studentów. Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej z przepisami BHP.

Prowadzone są regularne przeglądy infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Mają w nich udział zarówno nauczyciele akademicki, jak i studenci.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

--

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada liczne grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią, otwartych na współpracę. Wśród interesariuszy znajdują się, z jednej strony, placówki oświatowe – szkoły podstawowe, ponadpodstawowe oraz lokalne władze oświatowe, adekwatne dla specjalności nauczycielskiej, a z drugiej, pracodawcy reprezentujący różnorodne instytucje kultury (muzea, centra i domy kultury, biura wystaw itp.), wydawnictwa, agencje informacyjne i medialne, biblioteki, organizacje pozarządowe – zgodne z założeniami dot. kształcenia na pozostałych specjalnościach a także kilka przedsiębiorstw z branż niezwiązanych wprost z zakresem kształcenia na kierunku (np. samochodowej, programistycznej). Dobór współpracujących instytucji stanowi więc częściowe odzwierciedlenie koncepcji kształcenia, która bardzo ogólnikowo definiuje sektory rynku pracy przyszłego absolwenta. Stąd też, rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, nie jest w pełni zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej, a także zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Na Wydziale Humanistycznym, gdzie ulokowany jest oceniany kierunek, działa Rada Interesariuszy. Rada pełni rolę ciała doradczego i opiniującego w zakresie potrzeb lokalnego rynku pracy, doskonalenia

i rozwoju programu studiów, praktyk zawodowych, uruchamiania nowych kierunków i specjalności na Wydziale. Liczy ona obecnie 43 osoby i swoim doradztwem obejmuje nie tylko kierunek filologia polska z 4 oferowanymi specjalnościami na studiach I stopnia oraz 5 na studiach II stopnia, ale również pozostałe kierunki prowadzone w jednostce, czyli kierunek filologia z 3 specjalnościami (*angielską, germańską i romańską*) na poziomie studiów I stopnia, a także kierunek pedagogika. Grupa ta nie jest więc wystarczająco specyficzna dla ocenianego kierunku i nie w pełni dopasowana do jego potrzeb. W Radzie Interesariuszy nie wyodrębniono (pod)grupy interesariuszy dedykowanych współpracy w ramach kierunku filologia polska i nie zdefiniowano podmiotów odgrywających w tej współpracy kluczową rolę. W konsekwencji, ci sami interesariusze doradzają jednocześnie na filologii polskiej, jak i na filologiach obcych i pedagogice, co nie jest zjawiskiem właściwym z uwagi choćby na różne umiejętności i kompetencje absolwentów tych kierunków, różne efekty uczenia się w kategorii wiedzy, specyfikę środowiska zawodowego typowego dla tych kierunków, możliwości rozwoju zarówno kierunku, jak i absolwenta, potrzeby rynku pracy itp. Ponadto, należy zwrócić również uwagę, że do interesariuszy ocenianego kierunku zaliczono nieprawidłowo np. poradnię profilaktyczno-terapeutyczną oraz biuro tłumaczeń, do pracy w których absolwent nie zyskuje przygotowania.

Rekomenduje się zdefiniowanie i wyodrębnienie w Radzie Interesariuszy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia prowadzi współpracę w zakresie projektowania i realizacji ocenianego programu studiów, których profil działalności jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Problemem powiązanim, dodatkowo utrudniającym funkcjonowanie Rady, jest duża liczba członków Rady oraz potwierdzony podczas wizytacji brak systemowych rozwiązań formalnych dot. współpracy w ramach tak liczego zespołu, w tym brak jasno zdefiniowanej płaszczyzny faktycznej współpracy i wymiany zdań między interesariuszami, która umożliwiłaby jej członkom wspólne, wyważone oddziaływanie na koncepcję kształcenia, jej wdrażanie i sposób realizacji programu studiów, a także stwarzałaby warunki do porozumienia i współpracy wewnątrz tego grona (np. dot. sposobu podejmowania decyzji, wyłaniania wspólnego stanowiska), skutkujące wypracowaniem jednolitej, spójnej opinii dla kierunku. W konsekwencji tych niedociągnięć organizacyjnych, opiniowanie i doradztwo przyjmują głównie formę indywidualnych, przypadkowych kontaktów i konsultacji, co znajduje odzwierciedlenie w zbyt rozbudowanej i nieefektywnej, z punktu widzenia otoczenia i kandydatów na studia, strukturze kierunku – zbyt dużej liczbie rozmaitych specjalności, uruchamianych i zawieszanych w kolejnych latach.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że pomimo prowadzenia konsultacji z otoczeniem, nie można je uznać za efektywne i skuteczne. W tym kontekście nie bez znaczenia jest, że rodzaj i zakres działalności instytucji, z którymi Uczelnia współpracuje, choć w większości właściwe, niewystarczająco odzwierciedlają lokalne i regionalne potrzeby i warunki rynku pracy, a oddziaływanie interesariuszy na kierunek nie jest ma charakteru kształtującego i nie jest wewnętrznie zrównoważone. W szczególności, rola pracodawców z branży mediów (radio, TV, prasa), marketingu i PR, agencji kreatywnych, a także firm prowadzących działalność międzynarodową (w kontekście specjalności *JOPZ* na studiach II stopnia) jest niedoreprezentowana. Z kolei, branże takie jak np. samochodowa czy programistyczna, niepowiązane bezpośrednio z typowym rynkiem pracy dedykowanym dla absolwentów oferowanych specjalności (wśród kluczowych interesariuszy, których z Uczelnią łączą umowy długoterminowe, znaleźć można firmę zajmującą się akcesoriami samochodowymi oraz inną – oprogramowaniem komputerowym), nie można uznać za kluczowe i istotne w tworzeniu i doskonaleniu programu. W

przypadku ww. interesariuszy, twórcze pisanie, zarządzanie kulturą lub stosowanie narzędzi związanych z marketingową funkcją tekstu (np. dotyczących *content marketingu*) nie są ich głównym przedmiotem działalności, a i oni sami nie posiadają wydzielonych komórek organizacyjnych/stanowisk zajmujących się takimi zadaniami. W organizacjach tego typu działania marketingowe czy pisanie twórczego, w szczególności wysokospecjalistyczne, zlecane są zazwyczaj na zewnątrz agencjom marketingowym, kreatywnym, reklamowym, zatrudniającym doświadczonych pracowników w danej branży.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest systematyczna i stała przede wszystkim w zakresie organizacji praktyk zawodowych oraz pełnienia przez Uczelnię III misji szkoły wyższej (w aspekcie kulturotwórczego charakteru działań prowadzonych na kierunku na rzecz otoczenia zewnętrznego). Koncepcja kształcenia, program studiów, a w szczególności efekty uczenia się oraz specyfika poszczególnych specjalności – co potwierdziło spotkanie z pracodawcami – są z pracodawcami konsultowane, jednakże faktyczny i realny wpływ pracodawców na te elementy jest znikomy, co wynika wprost z zakresu, częstotliwości oraz formy konsultowania i opiniowania. Pracodawcy opiniowali wprawdzie efekty uczenia się, a także później wydawali indywidualne opinie nt. pojedynczych zajęć lub grup zajęć w programie, czy też brali udział w opracowaniu programu zajęć, ale nie brali czynnego udziału w tworzeniu programu studiów, w tym w określaniu efektów uczenia się i innych strategicznych elementów np. programu praktyk, które odgrywają szczególną rolę w przypadku studiów o profilu praktycznym. Interesariusze nie znają i nie otrzymują do analizy i oceny koncepcji kształcenia i programu jako całości – zawsze koncentrują się tylko selektywnie na pewnych ich elementach, co nie jest podejściem właściwym, gdyż uniemożliwia ocenę programu jako całości. W efekcie, interesariusze nie współtworzą sylwetki absolwenta jako jednej spójnej całości i nie mają możliwości rzetelnego skonfrontowania kompetencji takiego absolwenta z oczekiwaniami rynku pracy. Najlepszym przykładem wybiórczego, niewystarczającego wpływu interesariuszy na koncepcję kształcenia i realizację programu studiów jest fakt, że interesariusze nie konsultowali najistotniejszych zmian w programie, w tym np. zniesienia specjalności o *profilu dziennikarsko-medialnym*, oferowania dużej liczby specjalności jednocześnie, uruchamiania nowej specjalności na studiach II stopnia, a dodatkowo częstotliwości tych zmian, nowego programu praktyki zawodowej (z uwagi na jej wydłużenie do 6 miesięcy) i jeszcze wielu innych, a we wszystkich tego rodzaju działaniach i decyzjach rola interesariuszy kierunku praktycznego musi być jest kluczowa. Interesariusze nie brali również udziału w ocenie i opracowywaniu sposobów weryfikacji umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, w tym także w opracowywaniu metod weryfikacji praktycznych zastosowań wiedzy.

Warto zauważyć, że poza organizacją i realizacją praktyk zawodowych oraz konsultacjami o charakterze wybiórczym, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się również w innych formach – w Uczelni organizowane są działania przybliżające lokalny rynek pracy polonisty studentom. Funkcję wspierającą w tym względzie pełni Biuro Karier, Projektów i Współpracy, które m.in. koordynuje zajęcia z udziałem pracodawców/praktyków na uczelni, realizuje projekt finansowany z UE, w ramach którego Uczelnia zaprasza praktyków/pracodawców na zajęcia dydaktyczne, prowadzi monitoring losów absolwentów. Współpraca ta nie ma jednak wpływu na koncepcję kształcenia i wdrażanie programu studiów. W ramach III misji, Katedra Filologii Polskiej podejmuje liczne ciekawe inicjatywy dla środowiska, ale z perspektywy ocenianego kierunku te działania nie stanowią wartości dodanej, wspierającej wdrażanie i realizację programu oraz jego praktyczny profil. Są to np. wykłady gościnne prowadzone przez nauczycieli akademickich w zewnętrznych instytucjach oświatowych i kulturalnych, wydarzenia promujące znajomość języka ojczystego (konkursy i wykłady w szkołach,

prowadzone przez kadrę akademicką) czy konferencje naukowe. Aktywności te służą jedynie rozwijaniu i pielęgnowaniu kontaktów z otoczeniem społecznym Uczelni oraz promocji kierunku i oferty kształcenia.

Przyjęte w Uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia przewidują monitorowanie udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programów studiów oraz wpływu współpracy na rozwój kierunku. Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia ma za zadanie konsultowanie i opiniowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym – biorą w nim udział władze instytutu oraz nauczyciele akademicki, a także członkowie Kierunkowego Zespołu Studenckiego dla kierunku filologia polska. Przyjęty system oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak wskazują nieprawidłowości dot. formy i zakresu współpracy z otoczeniem gospodarczym oraz doboru współpracujących z kierunkiem organizacji, nie jest wystarczająco skuteczny, a zakładany system monitoringu ma charakter fasadowy, gdyż prowadzona ocena nie jest efektywna oraz nie pozwala na rzeczową, adekwatną analizę, wnioskowanie i formułowanie rekomendacji dot. przyszłych działań jakościowych. Nie sformułowano kryteriów / wskaźników stanowiących podstawę monitoringu postępu i rozwoju współpracy, a także przedmiotu tego monitoringu. Adekwatna uwaga dotyczy ewaluacji rezultatów współpracy, gdzie również nie przełożono jej wyników na jasno określone benefity dla ocenianego kierunku. Nie jest również badany we właściwy sposób wpływ współpracy z otoczeniem na program studiów i doskonalenie jego realizacji. Wszystkie powyższe spostrzeżenia potwierdzają zapisy w raporcie samooceny, spotkania z interesariuszami i z przedstawicielami władz Uczelni a także fakt, że w żadnych przedstawionych przez Uczelnię materiałach i dokumentach jakościowych nie stwierdzono odwołań do podstawowych zasad tego rodzaju monitoringu czy oceny, a także, co ważniejsze, do podejmowanych działań skutkujących sukcesem w zakresie rozwoju kierunku. W efekcie, pomimo, że procedury dot. przeglądów współpracy zostały zarysowane, faktycznie nie stwierdzono, aby takie przeglądy były efektywnie prowadzone, obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Nie stwierdzono również, które wyniki i w jaki sposób są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Udział studentów kierunku w ocenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym również nie został potwierdzony.

Podczas wizytacji potwierdzono natomiast, że Uczelnia upatruje problemy widoczne na kierunku, w tym małe zainteresowanie kandydatów na studia, wyłącznie w czynnikach zewnętrznych niezwiązanych z brakiem realnego i skutecznego monitoringu współpracy z otoczeniem np. z niskim średnim wynagrodzeniem absolwenta na rynku pracy. Założenie to jest, co do zasady, błędne - wyklucza możliwość wpływu zarówno interesariuszy wewnętrznych (studentów, nauczycieli akademickich), jak i zewnętrznych (interesariuszy) na koncepcję kształcenia i skazuje w ten sposób kierunek na porażkę na rynku edukacyjnym.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Współpraca dotyczy zarówno inicjatyw mających na celu wspieranie kształcenia na kierunku, jak i organizacji praktyk, przy czym ta druga prowadzona jest systematycznie i intensywnie. Dobór partnerów jest w większości właściwy, odpowiadający koncepcji kształcenia na kierunku filologia polska i ogólnemu zarysowi sylwetki absolwenta kierunku. Współpracujące z Uczelnią organizacje wprawdzie wyrażają indywidualne opinie nt. koncepcji kształcenia oraz program studiów, nie mają oni jednak realnego wpływu na tę koncepcję ani na doskonalenie programu studiów i – poza praktykami zawodowymi – jego realizację, gdyż Uczelnia nie wykorzystuje wyników współpracy z otoczeniem w optymalny sposób. Duża liczba interesariuszy współdzielonych z innymi prowadzonymi kierunkami studiów humanistycznych i społecznych oraz brak systemowego zarządzania współpracą utrudnia relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, które w efekcie nie są systematyczne i stałe, a ich wyniki nie są właściwie wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływu tego otoczenia na program i jego realizację nie podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

1. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:
2. liczby i doboru współpracujących z kierunkiem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego;
3. udziału instytucji otoczenia w doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku, programów studiów oraz udziału w jego realizacji;
4. udziału interesariuszy w ocenie i opracowywaniu sposobów weryfikacji umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, w tym także w opracowywaniu metod weryfikacji praktycznych zastosowań wiedzy;
5. wykorzystywania wyników systematycznych okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmującego ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów;
6. angażowania studentów do oceny relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływu tego otoczenia na program i wykorzystywane wyników tych ocen w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

Zaleca się:

1. dostosowanie składu grona współpracujących z kierunkiem interesariuszy, w taki sposób, aby ich liczba oraz zróżnicowanie reprezentowanych obszarów działalności odzwierciedlały w pełni specyfikę obszarów działalności zawodowej/ gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, a sformalizowane zasady współpracy umożliwiały ustalanie wspólnych opinii i rekomendacji w sposób przekrojowy, efektywny i systematyczny;
2. przyjęcie formalnych zasad udziału interesariuszy w ocenie i opracowywaniu sposobów weryfikacji umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, w tym także w opracowywaniu metod weryfikacji praktycznych zastosowań wiedzy;
3. wykorzystywanie w doskonaleniu programu wyników systematycznych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami w odniesieniu do programu studiów, obejmujących ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów;
4. angażowanie studentów do oceny relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływu tego otoczenia na program i wykorzystywane wyników tych ocen w działaniach doskonalących;
5. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku filologia polska wpisuje się w uczelnianą koncepcję umiędzynarodowienia kształcenia, a wyraża w międzynarodowej mobilności kadry naukowo-dydaktycznej i studentów, realizacji z partnerami zagranicznymi wspólnych projektów naukowych i edukacyjnych oraz współpracy nauczycieli akademickich w ramach organizacji naukowych, a także udziale studentów w praktykach i stażach absolwenckich. W Uczelni funkcjonuje program PO WER-HE, który umożliwia wyjazdy na studia i praktyki zagraniczne, zapewniając dodatkowe wsparcie finansowe studentom w trudnej sytuacji materialnej lub studentom z niepełnosprawnościami. Corocznie organizowany jest nieodpłatny kurs języka włoskiego dla studentów. W dobie kształcenia na odległość wypracowano również koncepcję mobilności wirtualnej.

W latach 2015-2020 w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+ udział wzięło 2 nauczycieli akademickich (w celach szkoleniowych) oraz 6 studentów (w celach akademickich i na praktyki). Przy obecnej liczbie studentów na ocenianym kierunku stopień mobilności studentów filologii narodowej należy uznać za odpowiedni.

Pracownicy jednostki uczestniczyli w projekcie *Kreatywny nauczyciel – kreatywna szkoła – kreatywny uczeń* realizowanym w latach 2019-2020 w Portugalii, Norwegii, na Malcie, który obejmował doskonalenie językowe, doskonalenie w zakresie kompetencji cyfrowych i praktyczne zajęcia z zakresu komunikacji. Ponadto studenci zrzeszeni w Studenckim Kole Naukowym Polonistów oraz Studenckim Kole Przyjaciół Teatru oraz nauczyciele Katedry Filologii Polskiej są zaangażowani w projekt UE *European Researcher Night*. Jednostka była współorganizatorem międzynarodowych konferencji (we współpracy z ośrodkami akademickimi w Krakowie i Splicie), jej pracownicy biorą aktywny udział

w międzynarodowych konferencjach. Kolejnym wymiarem umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest udział Katedry Filologii Polskiej w projekcie *Geopolonistyka*, obejmującym prezentację stanu badań nad literaturą i językiem polskim poza granicami Polski. Pracownik Katedry jest też członkiem bazy ekspertów NAWA. Najnowszym przedsięwzięciem w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest aktywny udział nauczycieli akademickich w projekcie CLIL-HET przygotowującym do nauczania przedmiotów akademickich w językach obcych.

Współpraca międzynarodowa ma też wymiar indywidualnych kontaktów: pracownik Katedry w latach 2015-2019 był uczestnikiem posiedzeń Austriackiej Akademii Nauk oraz Berlińsko-Brandenburskiej Akademii Nauk.

Wymiernym efektem procesu umiędzynarodowienia są publikacje – książkowe i w czasopismach – będące pokłosiem międzynarodowych spotkań i udziału w ponadnarodowych projektach.

Specyfiką procesu umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku filologia polska jest kształcenie cudzoziemców (studentów odbywających w PWSZ w Tarnowie studia, praktyki, staże) w zakresie języka polskiego na wszystkich poziomach zaawansowania.

Coroczna ocena procesu umiędzynarodowienia dokonywana jest przez koordynatora programu Erasmus+ w postaci sprawozdania przedstawianego odpowiedniemu prorektorowi. Obejmuje ona skalę i zakres aktywności międzynarodowej studentów i kadry. Jej wyniki są wykorzystywane do intensyfikowania umiędzynarodowienia kształcenia, czego efektem są regularne, cosemestralne spotkania informujące o możliwościach związanych z programem Erasmus+.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni funkcjonują warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku filologia polska. Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega regularnym ocenom.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

--

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Studenci ocenianego kierunku otrzymują merytoryczne i organizacyjne wsparcie ze strony Biura Karier, Projektów i Współpracy. Wsparcie obejmuje wykłady z wprowadzenia na rynek pracy w wymiarze 4 godzin, które są obowiązkowe dla studentów ostatniego roku studiów I stopnia, warsztaty oraz informowanie o ofertach pracy, stażach i praktykach za pośrednictwem stron internetowych jednostki. Kontakt z Biurem Karier, Projektów i Współpracy jest możliwy za pośrednictwem poczty e-mail, mediów społecznościowych oraz telefonicznie. Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnego doradztwa zawodowego. Ponadto jednostka organizuje spotkania informacyjne dotyczące różnorodnych aktywności zawodowych i wolontariatu. Studenci mają możliwość udziału w dodatkowych zajęciach z języków obcych oraz w warsztatach „Lider przedsiębiorczości”, których celem jest przygotowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Wsparcie w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość funkcjonuje w wąskim zakresie. Studentom udostępnia się, za pośrednictwem strony internetowej uczelni, instrukcję logowania do wykorzystywanej przez Uczelnię platformy. Ponadto studenci przystępujący w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 do egzaminów dyplomowych zostali przeszkoleni w zakresie aplikacji, z której korzystano podczas tych egzaminów. Należy stwierdzić, że powyższe działania uczelni nie pozwalają na efektywne korzystanie z dostępnego oprogramowania, ponieważ studenci otrzymują wyłącznie podstawowe informacje dotyczące dostępu do zajęć. Mając na względzie różnorodność studentów należy uznać, że utrudnia to korzystanie z platform używanych do zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Brak wprowadzenia w dostępne funkcjonalności wymusza samodzielne ich poszukiwanie, co w przypadku osób mniej zaawansowanych technologicznie znacząco utrudnia pełne wykorzystanie oprogramowania. Rekomenduje się rozszerzenie wsparcia oferowanego studentom poprzez przekazywanie szerszych informacji o dostępnych rozwiązaniach i sposobach korzystania z nich.

System wsparcia uwzględnia również wsparcie kierowane do studentów wybitnych. Studenci ocenianego kierunku mogą ubiegać się o dyplom uznania za wyróżnioną pracę dyplomową. Nagroda jest przyznawana przez Rektora po zasięgnięciu opinii Senatu Uczelni na wniosek przewodniczącego komisji egzaminacyjnej zaopiniowany przez kierownika właściwego zakładu. Wniosek wymaga akceptacji dyrektora instytutu. Ponadto wsparcie studentów wybitnych funkcjonuje w oparciu o stypendium rektora.

Wsparcie studentów uwzględnia zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość podejmowania licznych aktywności obejmujących działalność w kołach naukowych i organizacjach studenckich, Akademickim Związku Sportowym lub Duszpasterstwie Akademickim „Tratwa”. Uczelnia wspiera

podejmowanie różnorodnych aktywności poprzez pomoc w organizacji i zachęcanie do udziału w konferencjach naukowych lub wydarzeniach kulturalnych. Studenci mają możliwość podejmowania działalności w Studenckim Kole Naukowym Polonistów lub Studenckim Kole Przyjaciół Teatru. Przykładami podejmowanych aktywności jest udział w spektaklach teatralnych lub możliwość współpracy z czasopismem studentów PWSZ w Tarnowie „AdAstra” jako członkowie zespołu redakcyjnego.

Uczelnia kieruje wsparcie do różnych grup studentów, w szczególności wychowujących dzieci, studentów zagranicznych, pracujących zawodowo oraz studentów z niepełnosprawnościami. Studenci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów zgodnie z przepisami Regulaminu studiów. Zgody na tę formę indywidualizacji studiów nie można odmówić studentce w ciąży ani studentom będącym rodzicami. Ponadto przesłankami umożliwiającymi uzyskanie zgody na indywidualną organizację studiów są niepełnosprawności, osiąganie wysokich wyników w nauce, wyjątkowa aktywność itp. Studencki jednostkowo korzystali z takiej możliwości. Studenci cudzoziemcy otrzymują wsparcie merytoryczne i organizacyjne, które przejawia się zapoznaniu tej grupy z językiem i kulturą polską, w tym zajęciach z języka polskiego jako obcego. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy opiekunów. Ponadto w Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, do którego zadań należy zapewnienie odpowiednich warunków odbywania zajęć i przystąpienia do weryfikacji efektów uczenia się z uwzględnieniem specyficznych potrzeb tej grupy studentów. Wsparcie w tym zakresie obejmuje możliwość nagrywania treści zajęć, za zgodą prowadzącego oraz indywidualizację terminów zajęć, zaliczeń oraz egzaminów. Studenci mają także możliwość otrzymania wsparcia psychologicznego.

System skarg i wniosków zapewnia przejrzyste i skuteczne sposoby ich rozpatrywania. Studenci mogą zgłaszać uwagi bezpośrednio do osób prowadzących zajęcia, opiekuna roku lub do Rady Uczelnianej Samorządu Studentów. Przedstawiciele samorządu studenckiego przekazują sprawy odpowiedniemu podmiotowi: Prorektorowi ds. Studenckich, Uczelnianej Radzie ds. Jakości Kształcenia lub innemu właściwemu organowi. W Uczelni funkcjonuje zasada dwuinstancyjności postępowania w indywidualnych sprawach studentów. Osoba niezadowolona z rozstrzygnięcia może, co do zasady, wnieść odwołanie lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W uczelni funkcjonują również starości, którzy reprezentują studentów danego kierunku, w szczególności poprzez przekazywanie skarg i wniosków właściwym podmiotom oraz pośredniczenie w kontakcie pomiędzy studentami oraz administracją Uczelni, w szczególności uczestnicząc w ustalaniu terminów egzaminów i zaliczeń.

Wsparcie studentów obejmuje działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów, które polegają na organizowaniu obowiązkowych szkoleń dla studentów I roku studiów I i II stopnia. Studenci mają możliwość udziału w szkoleniach z zakresu praw i obowiązków studenta. W uczelni obowiązują zasady mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy, w tym Kodeks Etyki Pracownika i Kodeks Etyki Studenta, które zawierają normy zakazujące przyjmowania postaw dyskryminujących m.in. ze względu na rasę, płeć lub preferencje seksualne. Ponadto, w Uczelni działa Pełnomocnik Rektora ds. Etyki, do którego zadań należy propagowanie właściwych postaw etycznych oraz pomoc w rozwiązywaniu sporów. Na prośbę osoby zgłaszającej problem Pełnomocnik wydaje opinie na podstawie analizy dokumentacji oraz wyjaśnień przedstawionych przez zainteresowane strony. Procedury mające na celu przeciwdziałanie w przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych ograniczają się do działania komisji dyscyplinarnych. Brakuje w tym zakresie norm dotyczących sposobu postępowania w przypadku zaistnienia takich sytuacji i rozwiązywania konfliktów we wcześniejszej fazie. Obowiązki w tym zakresie zostały określone w sposób ogólny i ciążą na opiece

roku i Pełnomocnikowi ds. Etyki. Sposób działania tych podmiotów został określony w sposób ogólny i zakłada udzielanie pomocy i reagowanie w razie sytuacji konfliktowych. W Uczelni planowane jest wprowadzenie zarządzenia rektora regulujące te kwestie w sposób bardziej szczegółowy. Należy stwierdzić, że brak rozwiązań uniemożliwia podejmowanie spójnych działań umożliwiających sprawne i szybkie reagowanie w przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych. W związku z tym, rekomenduje się wprowadzenie przejrzystych zasad rozwiązywania sporów oraz postępowania w przypadku wystąpienia przypadków dyskryminacji lub zagrożenia albo naruszenia bezpieczeństwa, umożliwiających rozwiązywanie konfliktów na wczesnym etapie. Należy jednocześnie zauważyć, że studenci mogą korzystać także ze wsparcia psychologicznego w Akademickim Ośrodku Pomocy Psychologicznej przy Miejskiej Przychodni Lekarskiej nr 3 w Tarnowie.

W uczelni funkcjonuje system świadczeń dla studentów, w ramach którego studenci mogą ubiegać się o stypendium socjalne, w tym w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w Domu Studenta PWSZ w Tarnowie albo w innym obiekcie niż dom studencki, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę i stypendium rektora. Jednostką właściwą w sprawach świadczeń dla studentów jest Dział Pomocy Materialnej. Jednostka we współpracy z samorządem studenckim podejmuje działania informacyjne o dostępnych formach pomocy za pomocą plakatów i strony internetowej Uczelni. Dział Pomocy Materialnej zapewnia merytoryczne wsparcie studentom w zakresie świadczeń dla studentów, udzielając odpowiedzi i pomagając studentom. Kontakt z jednostką jest możliwy za pośrednictwem poczty e-mail lub telefonicznie. Funkcjonowanie systemu świadczeń dla studentów jest odpowiednie, świadczenia są wypłacane terminowo.

Studenci ocenianego kierunku są zachęcani do udziału w konferencjach naukowych oraz konkursach. Ponadto uczelnia podejmuje działania informacyjne w zakresie dostępnych stypendiów zewnętrznych np. stypendium ministra.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia są dostępni w terminach konsultacji, zgodnie z harmonogramem dostępnym na stronie internetowej Uczelni. Jednostką właściwą do spraw obsługi administracyjnej studentów jest Dziekanat Wydziału Humanistycznego. Studenci mogą kontaktować się z jednostką telefonicznie lub za pośrednictwem poczty e-mail. W związku z ograniczeniem funkcjonowania uczelni zminimalizowano możliwość bezpośredniej obsługi interesantów. Kontakt z dziekanatem jest, co do zasady, możliwy wyłącznie za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość. Jednakże, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się możliwe jest także osobiste załatwianie spraw. Studenci mogą zwracać się do opiekuna roku, do którego zadań należy przekazywanie informacji o studiach, w szczególności studentom I roku studiów, pomoc w przeprowadzeniu wyboru starosty roku oraz udzielanie pomocy w bieżących sprawach związanych ze studiami. Wsparcie opiekuna roku obejmuje również pomoc studentom z niepełnosprawnościami oraz odbywającym studia na zasadach indywidualnej organizacji. Przekazywanie informacji o studiach ma szeroki charakter i obejmuje działalność kół naukowych, możliwości podejmowania aktywności naukowych, artystycznych, społecznych lub zawodowych przez studentów, a także informowania o przepisach dotyczących spraw związanych z kształceniem, strukturą uczelni, możliwościach uczestnictwa w wyjazdach zagranicznych.

W Uczelni funkcjonuje samorząd studencki działający poprzez Radę Uczelnianą Samorządu Studentów. Samorząd studencki otrzymuje od uczelni wsparcie finansowe oraz dostęp do infrastruktury. Uczelnia wspiera także działalność kół naukowych i organizacji studenckich zapewniając wsparcie organizacyjne i finansowe. Działalność kół naukowych i organizacji studenckich jest finansowana z budżetu Uczelni.

Podziału środków finansowych dokonuje Prorektor ds. Studenckich w porozumieniu z samorządem studenckim. Wsparcie finansowe obejmuje w szczególności wyjazdy szkoleniowe, studenckie programy badawcze, występy artystyczne i sportowe studentów, czynny udział w konkursach lub organizację sympozjów, debat, seminariów i konferencji naukowych.

Uczelnia stwarza samorządowi studenckiemu warunki umożliwiające wpływ na program studiów i warunki studiowania. Przedstawiciele studentów są członkami Kierunkowych Zespołów Studenckich, Rad Programowych dla Kierunku Studiów, Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia.

W uczelni prowadzone są okresowe przeglądy wsparcia studentów obejmujące jakość pracy kadry administracyjnej, w tym Sekretariat Instytutu, ocenę skuteczności podmiotów odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów studentów, np. opiekun roku. Studenci mają możliwość oceny tych elementów systemu wsparcia studentów w ramach oceny zajęć. Ankieta jest przeprowadzana w formie pisemnej. Studenci mogą ocenić te elementy w skali od 0 do 5. Umożliwiono także możliwość przekazania dodatkowych uwag. Okresowe przeglądy nie obejmują wszystkich form wsparcia. Ponadto w ankiecie nie sformułowano pytań umożliwiających bezpośrednią ocenę poziomu zadowolenia studentów. W związku z tym, należy stwierdzić, że opieranie okresowych przeglądów wsparcia studentów na kilku pytaniach nie pozwala na kompleksową ocenę, ponieważ zakres tych przeglądów jest zbyt wąski. Studenci mają w zasadzie możliwość jedynie zasygnalizowania problemów za pomocą takich ankiet. W Uczelni nie prowadzi się natomiast przeglądów w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W związku z tym, rekomenduje się wprowadzenie odrębnej ankiety umożliwiającej pełną ocenę form wsparcia, zasięgu oddziaływania, skuteczności systemu motywacyjnego oraz poziomu zadowolenia studentów.

Do nieformalnych sposobów badania skuteczności systemu wsparcia należy zaliczyć możliwość zgłaszania uwag za pośrednictwem opiekuna roku, samorządu studenckiego lub starosty.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wystarczające, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, w szczególności osób z niepełnosprawnościami lub będących rodzicami, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego wskazano rekomendacje, które nie mają wpływu na ogólną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

--

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Zapewniony jest tylko częściowo publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Informacja o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach jest dostępna publicznie, ale nie w taki sposób, który gwarantuje łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Strony internetowe uczelni nie są dostosowane do użytku osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu.

Informacja o studiach na kierunku filologia polska w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie obejmuje: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, wskaźniki zdawalności, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, dane dotyczące losów zawodowych absolwentów, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Dane te jednak są podawane w taki sposób, wprowadzają w błąd kandydatów na studia. Uczelnia w opisie uzyskanych kwalifikacji zawodowych dla specjalności nauczycielskiej informuje kandydatów na studia I stopnia, że ukończenie specjalności "przygotowuje do podjęcia pracy jako nauczyciel języka polskiego i sprawowania funkcji wychowawcy klasowego w szkołach podstawowych" bez podania informacji, że kwalifikacje zawodowe, a więc "przygotowanie do podjęcia pracy" kandydat uzyska dopiero po ukończeniu studiów II stopnia na tym samym kierunku. W przypadku specjalności studiów I stopnia *komunikowanie medialne - słowo, tekst i obraz* uczelnia zapewnia, że "zajęcia są prowadzone przez zawodowych dziennikarzy", choć nie powierza zajęć żadnemu pracownikowi, który w swoim dorobku i kwalifikacjach uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego wykazywałby czynną pracę zawodową w mediach. W przypadku specjalności na studiach II *język obcy w praktyce zawodowej* uczelnia deklaruje, że specjalność ta "pozwala na pogłębienie i doskonalenie sprawności językowych (...) w praktyce zawodowej np. w biznesie czy turystyce", nie oferując zajęć tematycznie odnoszących się do realizacji efektów uczenia się związanych z praktyką biznesową czy aktywnością w przemyśle turystycznym i nie przygotowując do pracy w sektorach, w których wymagana jest specjalistyczna znajomość języków obcych (np. w przemyśle turystycznym). W przypadku specjalności nauczycielskiej zarówno na I, jak i II stopniu

uczelnia deklaruje, że „umożliwia doskonalenie praktycznych umiejętności podczas praktyki zawodowej realizowanej w kraju lub za granicą” co w odniesieniu do specjalności nauczycielskiej nie może mieć miejsca, jeśli chodzi o realizację praktyki metodycznej za granicą.

Uczelnia wskazuje na praktyczny charakter programu studiów, co nie znajduje potwierdzenia w koncepcji, efektach uczenia się i metodach ich weryfikacji, odpowiedniej organizacji i wymiarze praktyk zawodowych (poza specjalnością nauczycielską) oraz opisanym procesie dyplomowania.

Uczelnia nie informuje o zasadach wyboru specjalności, zasadach uruchamiania poszczególnych specjalności oraz o konsekwencjach tych działań dla podejmujących decyzje o studiach kandydatów. Jest to istotne, gdyż rozbudowana oferta specjalności przy nielicznych naborach powoduje, że nie są uruchamiane wszystkie specjalności. Uczelnia prowadzi kształcenie na specjalności nauczycielskiej, która z racji podporządkowania standardowi wymusza ciągłość kształcenia na studiach I i II stopnia. Uczelnia w roku akad. 2020/21 przyjęła absolwentów własnych studiów I stopnia specjalności nauczycielskiej przygotowujących według dawnego standardu do pracy w szkole podstawowej, po czym nie uruchomiła dla nich kształcenia na specjalności na studiach II stopnia, nie informując w procesie rekrutacji o warunkach uruchomienia specjalności nauczycielskiej.

W sylabusach zajęć dostępnych na stronach uczelni wskazuje się jako metodę realizacji zajęć „e - learning”, choć z metod dydaktycznych oraz kanałów i platform komunikacji ze studentami wynika jednoznacznie, że stosowane są wyłącznie metody nauczania z wykorzystaniem urządzeń komunikacji na odległość, nie e-learning. Rekomenduje się, by w sylabusach skorygować odpowiednie treści i zapisy i określić właściwe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi komunikowania na odległość. Uczelnia nie publikuje ani ogólnych (zbiorczych), ani szczegółowych wyników ewaluacji zajęć dydaktycznych. Dostępne aktualne materiały dotyczą wyłącznie oceny warunków studiowania.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a co za tym idzie wyniki tych ocen nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących. Nie prowadzi się monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracodawców), np. w zakresie oczekiwanej przez odbiorców szczegółowości informacji lub sposobu jej prezentacji, a wyniki monitorowania nie są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	NIE
3.	Zasady rekrutacji	NIE
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	TAK
8.	Sylabusy	TAK
9.	Kompletność sylabusów	TAK
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	TAK
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	NIE

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia nie formułuje informacji dotyczących sylwetki absolwenta kierunku filologia polska w odniesieniu do poszczególnych specjalności zgodnie z koncepcją kierunku i sformułowanymi dla niego efektami uczenia się. Podaje informacje mylące lub sformułowane nieprawdziwe. Publiczny dostęp do informacji o studiach jest ograniczony, wyklucza osoby z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu. Informacja o funkcjonowaniu systemu zapewniania jakości kształcenia jest niepełna, nie zawiera informacji o wynikach ewaluacji zajęć z ostatnich trzech semestrów. Uczelnia nie prowadzi cyklicznego i stałego monitoringu jakości zajęć dydaktycznych. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlega systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a co za tym idzie nie wykorzystuje się takich ocen w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

Zaleca się:

1. uporządkować i uspoźnić informacje dotyczące kierunku studiów adresowane do kandydatów, szczególnie w zakresie przyznawanych kwalifikacji zawodowych, opisu kadry prowadzącej kształcenie na kierunku i specjalnościach, faktycznej dostępności specjalności na kierunku i kryteriów ich uruchamiania;
2. publikować dane uzyskane w procesie ewaluacji zajęć dydaktycznych, wyniki jej opracowania i analiz;
3. dostosować strony internetowe uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu;
4. podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Dla kierunku filologia polska został formalnie powołany zespół, którego zadania odnoszą się do odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Zostały opracowane i są dostępne formalne procedury dotyczące zatwierdzania, zmian oraz wycofania programu studiów. Niemniej nie znajdują one funkcjonalnego posadowienia w systematycznej działalności jednostki. Uczelnia w sposób mechaniczny wprowadziła do sylabusów zajęć zapis o prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem e-learningu, mimo że dla kierunku tego typu narzędzi nie wykorzystuje, a zaplecze informatyczne do takiej działalności metodycznej dopiero zaczyna wdrażać.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów, jednak mimo świadomości (pisemne skargi, podania studentów i grup studentów z prośbami o interwencje) co do transparentności zasad rekrutacji i uruchamiania specjalności kształcenia Uczelnia nie podejmuje działań naprawczych.

Uczelnia nie prowadzi systematycznej oceny programu studiów.

Uczelnia nie podejmuje działań systemowych dotyczących przeglądu i doskonalenia programu studiów w taki sposób, który wychodziłby naprzeciw oczekiwaniom kandydatów, a także rynku pracy. Uczelnia zaniechała przeprowadzania ewaluacji zajęć, skupiając się wyłącznie na badaniu satysfakcji z warunków prowadzenia zajęć z wykorzystaniem technik i urządzeń komunikowania na odległość. Wyrwykowe i przygodne dane uzyskiwane przez pojedynczych nauczycieli akademickich kierunku filologia polska nie zapewniają dopływu danych wiarygodnych i miarodajnych. Uczelnia nie prowadzi dla kierunku filologia polska stałego i systematycznego monitoringu rynku pracy, choćby przez wykorzystanie powszechnie dostępnych informacji ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych ELA, nie uzyskuje informacji zwrotnych od reprezentantów rynku pracy. W bieżącej pracy nad zmianami programu studiów polega przede wszystkim na intuicji i informacjach zwrotnych od jednej grupy interesariuszy – nauczycieli akademickich, które są niepełne i nietrafne.

Decyzje dotyczące zmian w ofercie kształcenia podejmowane są w sposób oderwany od kontekstu rynku pracy, są przypadkowe i idące w przeciwnym kierunku niż oczekiwania otoczenia społeczno-gospodarczego.

Uczelnia nie wypracowała i nie wdrożyła formalnych rozwiązań, które służyłyby korygowaniu programów studiów zgodnie z uwagami zgłaszanymi przez interesariuszy wewnętrznych. Interwencje studentów studiów drugiego stopnia zgłaszających problem powtarzających się treści z zakresu historii literatury, które zostały zrealizowane w ramach studiów I stopnia, zostały nie posłużą jako impuls do przeprowadzenia działań rozpoznawczych ani naprawczych w tym względzie. Nie funkcjonuje więc system badania progresu pomiędzy studiami pierwszego i drugiego stopnia. Uczelnia nie korzysta z mechanizmów projakościowych, które pozwalałyby na bieżąco korygować pojawiające się problemy. Uwidoczniają się one także w jakości procesu dyplomowania, jego efektywności i funkcjonalności.

Na kierunku wyraźny jest duży odpływ studentów po kolejnych semestrach, szczególnie na początku kształcenia, sięgający 50 procent stanu wyjściowego. Uczelnia nie podejmuje żadnych działań kontrolnych, monitorujących, które służyłyby ustaleniu przyczyn tego niepokojącego i destabilizującego kształcenie zjawiska.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie. W poprzedniej ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej podniesiona została przede wszystkim kwestia konieczności zróżnicowania i zmodyfikowania oferty specjalności w obrębie kierunku filologia polska, a także konieczność ścisłego współdziałania z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego i dostosowania oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. Zmiany, które zostały wprowadzone, rozmiągają się jednak z oczekiwaniami regionalnego rynku pracy, ignorują głosy otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnia nie rozpoznała oczekiwanych przez rynek zewnętrzny kierunków rozwoju lub zmian w zakresie kształcenia w obszarze specjalności nauczycielskiej oraz kształcenia w obszarze dziennikarskim. Uczelnia uruchomiła specjalność twórcze pisarstwo, która nie wypełnia wskazań poprzedniej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej w zakresie powiązania oferty kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy. W raporcie z poprzedniej wizytacji PKA znalazły się także zalecenia odnośnie do koniecznych zmian w procesie dyplomowania. Uczelnia więc nie tylko nie wykorzystwała wyników poprzedniej oceny programowej do doskonalenia procesu kształcenia, ale też podjęte przez uczelnię działania okazują się częściowo przeciwnie skuteczne, co uwidoczniło się w szczegółowej analizie i ocenie kryteriów 1-3.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia nie prowadzi stałego i kompleksowego przeglądu programu studiów, który uwzględniałby wszystkich interesariuszy, opiera się na informacjach zwrotnych wyłącznie od jednej grupy interesariuszy – nauczycieli akademickich, ale nawet oni nie są angażowani do pracy nad przeglądem programu w sposób systemowy i regularny. System zapewniania jakości kształcenia na uczelni w odniesieniu do kierunku filologia polska nie jest skuteczny i nie działa w sposób należyty. Uczelnia nie prowadzi odpowiedniego dla potrzeb kierunku monitoringu retencji studentów, dopasowania oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, podejmuje w tym zakresie decyzje wbrew formułowanym oczekiwaniom i wbrew komunikowanym przez siebie silnym stronom. System jakości

kształcenia w przypadku kierunku filologia polska nie zapewnia zmian i korekt koncepcyjnych i bieżących, które byłyby odpowiedzią na wymagania formalne wynikające z praktycznego charakteru kierunku oraz oczekiwania interesariuszy wewnętrznych (studentów) i otoczenia społeczno-gospodarczego. na ocenie kryterium spełnione częściowo zaważyło: :

1. Dla kierunku filologia polska wyłącznie formalnie został powołany zespół odpowiedzialny za monitorowanie programu studiów i politykę jakości;
2. Na kierunku nie prowadzi się opartej o miarodajne źródła informacji i narzędzia oceny systematycznej oceny programu studiów.
3. Uczelnia nie angażuje do oceny koncepcji kształcenia i programu studiów w skuteczny dla kierunku sposób interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
4. Nie ewaluuje się jakości prowadzonych zajęć;
5. Nie monitoruje się, a co za tym idzie nie wykorzystuje w polityce jakości opinii dotyczących koncepcji kształcenia, oferty specjalności i zmienności tej oferty;
6. Nie reaguje się korygująco na wyraźne dla kierunku oderwanie od kontekstu funkcjonalnego i praktycznego w zakresie wiedzy, kompetencji i umiejętności w szczególności w procesie dyplomowania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

Zaleca się:

1. przeprowadzanie systematycznych okresowych przeglądów programów studiów skutkujących diagnozowaniem ich wad i wprowadzaniem działań naprawczych;
2. włączenie w sposób systemowy do oceny programu studiów przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego i studentów;
3. podjęcie realizacji stałego, wystandaryzowanego i obiektywnego monitorowania zajęć dydaktycznych i ich oceny przez studentów;
4. wdrożyć mechanizmy weryfikacji powodów i okoliczności rezygnacji studentów ze studiów w czasie trwania kształcenia oraz wdrożyć mechanizmy zapobiegające niskiej retencji w procesie kształcenia;
5. należy podjąć działania naprawcze zapewniające skuteczne działanie uczelnianego systemu zapewniania jakości w odniesieniu do kierunku filologia polska.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Poprzednia ocena programowa na kierunku filologia polska w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie odbyła się w 2015 roku, w Uchwale Nr 574/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej znalazły się wyłącznie sugestie dotyczące: dostosowania oferty specjalności w ramach kierunku do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, zmian w procesie dyplomowania (wprowadzenia odpowiednich kryteriów recenzowania, zdefiniowania pracy dyplomowej oraz warunków oceny pracy i egzaminu dyplomowego), zmian w formułowaniu efektów uczelnia się i położenia nacisku na efekty związane z kompetencjami i umiejętnościami, zintensyfikowania i pobudzenia mobilności studentów i pracowników.

Uczelnia w raporcie samooceny przedstawiła działania podejmowane w związku z powyższymi wskazaniem. Działania te zostały w uczelni podjęte w odniesieniu do procesu dyplomowania. Praca dyplomowa na kierunku o profilu praktycznym została zdefiniowana błędnie. Nie pozwala na zweryfikowanie efektów uczenia się określonych dla kierunku prowadzonym na profilu praktycznym. Uczenia nie uwzględnia w projektowaniu i wprowadzaniu zmian w ofercie kształcenia potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Podjęte przez uczelnię działania w zakresie korekty oferty specjalności na kierunku filologia polska nie uwzględniają oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przewodniczący zespołu oceniającego
prof. dr hab. Igor Borkowski

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
- Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
- Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.

Oświadczenie

Członkowie zespołu oceniającego, w dniu 16.02.2021 złożyli oświadczenia w następującym brzemieniu:
„Niniejszym oświadczam, iż nie pozostaję w żadnych zależnościach natury organizacyjnej, prawnej lub osobistej z jednostką prowadzącą oceniany kierunek, które mogłyby wzbudzić wątpliwości co do bezstronności formułowanych opinii i ocen w odniesieniu do ocenianego kierunku. Ponadto oświadczam, iż znane mi są przepisy Kodeksu Etyki, w zakresie wykonywanych zadań na rzecz Polskiej Komisji Akredytacyjnej.”

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i

zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl